

DIPLOMOVÁ PRÁCE
téma: Ostrava - Černá louka
Bc. Jan Heller

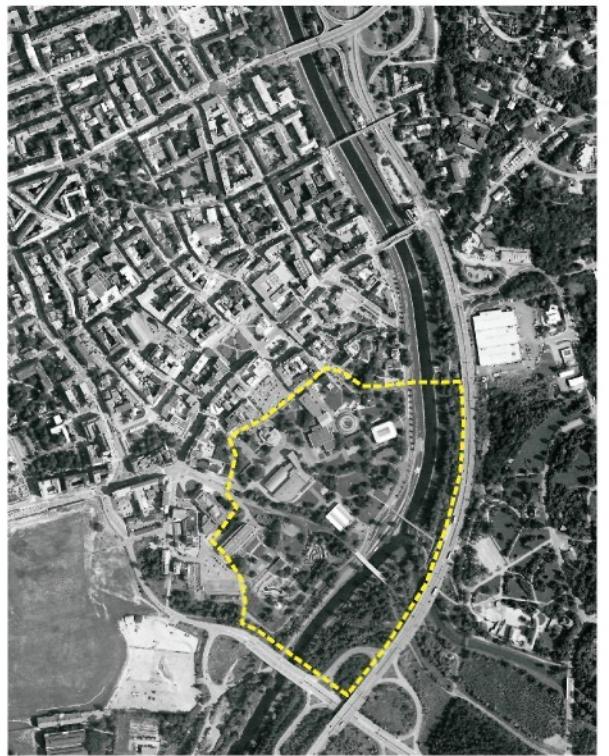
Technická univerzita v Liberci
Fakulta umění a architektury
program: N3501 Architektura a urbanismus
obor: Architektura
Letní semestr 2009/2010
vedoucí práce: prof. Ing. arch. akad. arch. Jiří Suchomel

OBSAH

- A.Zadání**
- B.Rozbor místa a úkolu**
- C.Návrh**
- D.Průvodní zpráva a technická zpráva**
- E.Použitá literatura**
- D.Seznam příloh**

Zadání:

Návrh nové prostorové a funkční koncepce lokality Černá louka v Ostravě. Uspořádání území bývalého brownfieldu o rozloze 27 ha poblíž centrálního městského náměstí u řeky Ostravice ve smyslu mezinárodní urbanisticko-architektonické soutěže

Komentář k zadání:

Zadání diplomové práce je opřeno o mezinárodní urbanistickou soutěž na nové řešení lokality Černé louky v Ostravě. Jedná se o pilotní projekt města Ostravy pro jeho kandidaturu na Evropské město kultury 2015.

Předmětem soutěže je nalezení nového funkčního a prostorového uspořádání dané lokality s návazností na stávající městskou strukturu. Jako součást řešení je požadováno zhodnocení lokality v širší souvislosti města Ostravy a scénář rozvoje území do budoucna. V návrhu má být vytvořen jasný názor na směrování lokality, její vztah k městu a k řece Ostravici.

V zadání soutěže je kladen důraz na vznik nového kulturního centra města Ostravy. Poslání projektu jak jej definuje soutěž: „Cílem projektu je vytvořit prostor pro bohatší a zajímavější život. Jeho hlavním úkolem je definovat možnosti, hledat potenciál jednotlivostí i celku, zabývat se vztahem urbánního a krajinného prostředí. Připravované centrum by mělo být pojímáno nejen jako zajímavý životní prostor, ale i jako místo vhodné pro bydlení.“

Soutěž si klade za cíl vytvořit inspirativní prostředí, které by se mělo stát katalyzátorem rozvoje města a celého regionu. Návrh by měl přinést území jasný charakter a formu.

V soutěži jsou vypsány tyto závazné části návrhu:

1. Koncertní dům
2. První výstavní síň města Ostravy (Bottega)
- 3.. Centrum moderní hudby

V soutěži jsou vypsány tyto nezávazné části návrhu:

4. Kreativní inkubátor kombinovaný se školou managementu v oblasti kultury
5. Waldorfská mateřská, základní a střední škola
6. Bydlení

S programem je možné pracovat volně a jednotlivé náplně budov kombinovat či slučovat v integrální celek, či izolované stavby.

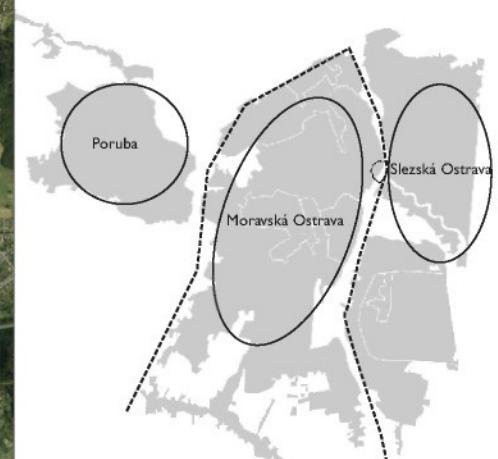

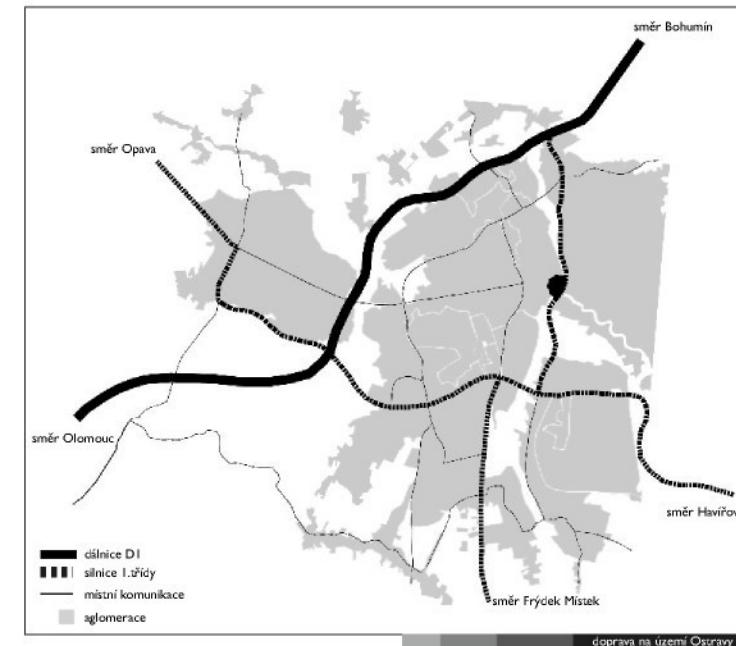
ČERNÁ LOUKA v širším kontextu ostravska

A. GEOGRAFICKÉ ČLENĚNÍ

OSTRAVSKO

Ostravská aglomerace se rozkládá na území Ostravské pánve, která zakončuje severní cíp Moravské brány. Ze západu zasahuje na širší území Ostravská pohorí Nízký Jeseník, z východní strany Podbeskydská pahorkatina. Na severu Ostravská pánev postupně přechází do Hornoslezské pánve (součást Polské nížiny). Území Ostravské páne je nížinaté, tvořené z převážné většiny říčními nivami a lužními lesy, které se táhnou podél řeky Odry a Ostravice. Centrální část Ostravské aglomerace (Moravská Ostrava, Vítkovice, Hulváky, Hrabůvka) se rozkládá od soutoku řek Odry a Ostravice v úzkém klínu směrem na jih. Pouze na západě překračuje osídlení městské části Poruby levý břeh řeky Odry. Stejně tak se aglomerace Slezské Ostravy rozkládá při pravém

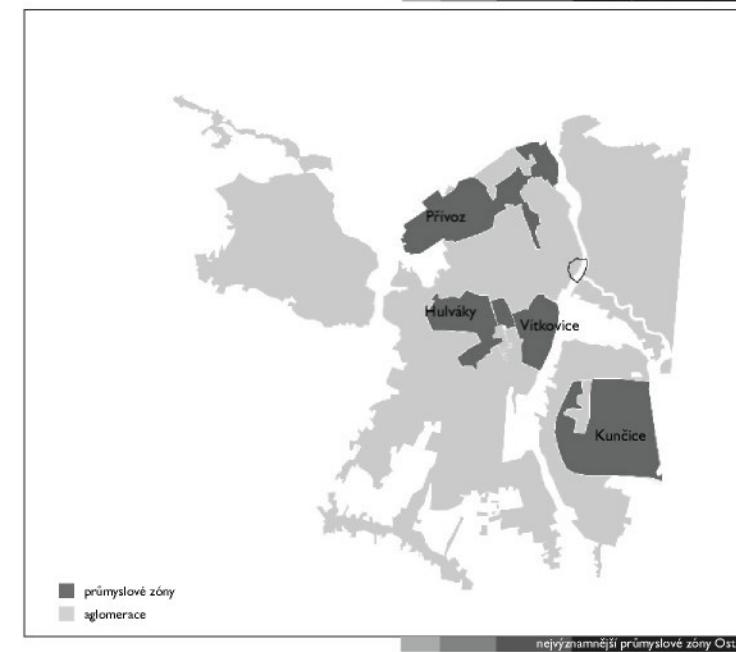
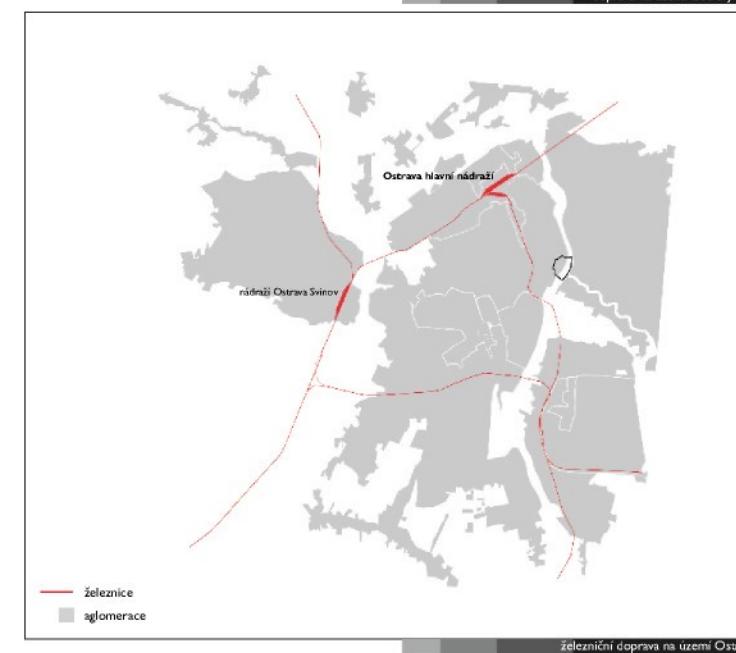

OSTRAVY

Urbanistická figura Ostravy by se mohla rozdělit na tři znacně rozdílné části: střední v klínu řek Odry a Ostravice nacházející se Moravská Ostrava, Vítkovice, Přívoz, Mariánské Hory, atd., na pravém břehu Ostravice rozprostřenou Slezskou Ostravu a na levém břehu Odry městskou část Ostrava – Poruba.

Střední část s historickým jádrem Moravské Ostravy, které obklopuje uzavřená bloková zástavba jasně definující veřejný prostor a zastavěné území, jako jediná část ještě s Přívozem má zřetelný charakter městského centra s komerčním parterem a funkcí bydlení ve vyšších patrech. Ostatní části středního pásu aglomerace mají převážně charakter polootevřených městských bloků v zeleni, utvořených z bytových domů (části Vítkovic, Mariánských Hor). Vyjímkou tvorí historická zástavba obcí s rodinnými domy podél někdejších přístupových cest do centra Moravské Ostravy. Obce se postupně rozrůstaly o nové čtvrti a staly se součástí Ostravy. Tento střední pás je protnut průmyslovou oblastí Vítkovic a Hulváků a na severu průmyslovou oblastí kolem železničního nádraží. Pravá část Slezské Ostravy je charakterizována drobnou zástavbou bytových a rodinných domů v kontrastu s panelovou výstavbou a také zde značnou úlohou hraje topografické členění terénu, které dalo vzniknout nesourodé směsce urbanismu sotva připomínající soudružnou městskou strukturu. Přírodní vývýšeniny a kopce jsou zde doplněny uměle navršenými haldami hlušiny jež jsou postupně rekultivovány a zalesňovány a stávají se tak organickou součástí oblasti. Charakterem navozuje pocit téměř „lázeňského“ města, výjma několika průmyslových zón, především oblast Kunčic.

Levý břeh Odry byl zastavěn v 50. letech novým „městem“ na zelené louce - Ostravy Poruby v duchu socialistického realismu s dominantní barokní osou, bohužel zde bez dynamiky a kompozičních návazností, hierarchie a zakončení. Charakterem se jedná o bytové domy s částečným využitím parteru pro komerční funkce sestavené do pravoúhlých kompozičních útvarů začleněných do dřívějšího osídlení obcí.

B. URBANISMUS

ČERNÉ LOUKY

Území by se dalo definovat jako torzo nekvalitního výstavního areálu bez jasně vymezených vztahů ke stávající urbanistické struktuře. Na Černé louce se v současné době vyskytuje několik solitérně stojících budov umístěných bez urbanistického kontextu s těsně sousedící historickou zástavbou centra Ostravy. Jedná se převážně o pavilony původního Ostravského výstaviště ze 60. let minulého století, menší administrativní budovy, parkovací dům, městečko miniatur Minumi, tržnice a další budovy spíše drobného měřítka. Z hlediska zadání architektonické soutěže je nutné respektovat tyto stávající budovy: hlavní výstavní pavilon A, který v současné době prošel rekonstrukcí, poté městské divadlo Antonína Dvořáka a Divadlo loutek a historicky chráněnou vilu Terezu. Všechny tyto budovy plní funkci společenskou a kulturní v širších souvislostech města Ostravy a vyznačují se vyšší architektonickou hodnotou než výše uvedená skupina. Proto je nutné je brát v úvahu a patřičně integrovat do navrhované urbanistické koncepce.

DOPRAVA

Dopravní obslužnost Černé louky je značně nejednoznačná a převážně ovlivněna existencí tramvajové tratí ze směru ul. 28. října, vedoucí přes Smetanova náměstí přes řeku Ostravici a pokračující do Kunčiček. Trat' půlí území na severní (výstaviště Černá Louka) a jižní sektor, jež jsou tímto dopravně značně oddělené části. Jižně pod výstavním pavilonem A se zde nachází tramvajová točna. Obslužnou komunikaci v severním sektoru území dnes plní silnice v ulicích Pivovarská a Střelníční, které se napojují na Havlíčkovo nábřeží. V jižním sektoru se jedná hlavně o ulici 28. Října, na kterou je svedena doprava z území kolem Smetanova náměstí. Spojnice od severní k jižní části zajišťuje jednosměrná místní komunikace na ul. Vojanova. Doprava v klidu v jižním sektoru je řešena nouzově na venkovních vyasfaltovaných plochách na místech chybějících městských bloků a to jižně od divadla Ant. Dvořáka. V severní části se nachází při Havlíčkově nábřeží parkovací dům a ostatní parkovací stání jsou situována roztroušeně podél komunikací a taktéž na místě chybějících městských bloků. Nejsou zde jasné vymezeny hranice a je nutné najít vhodnou koncepci dopravy v klidu.

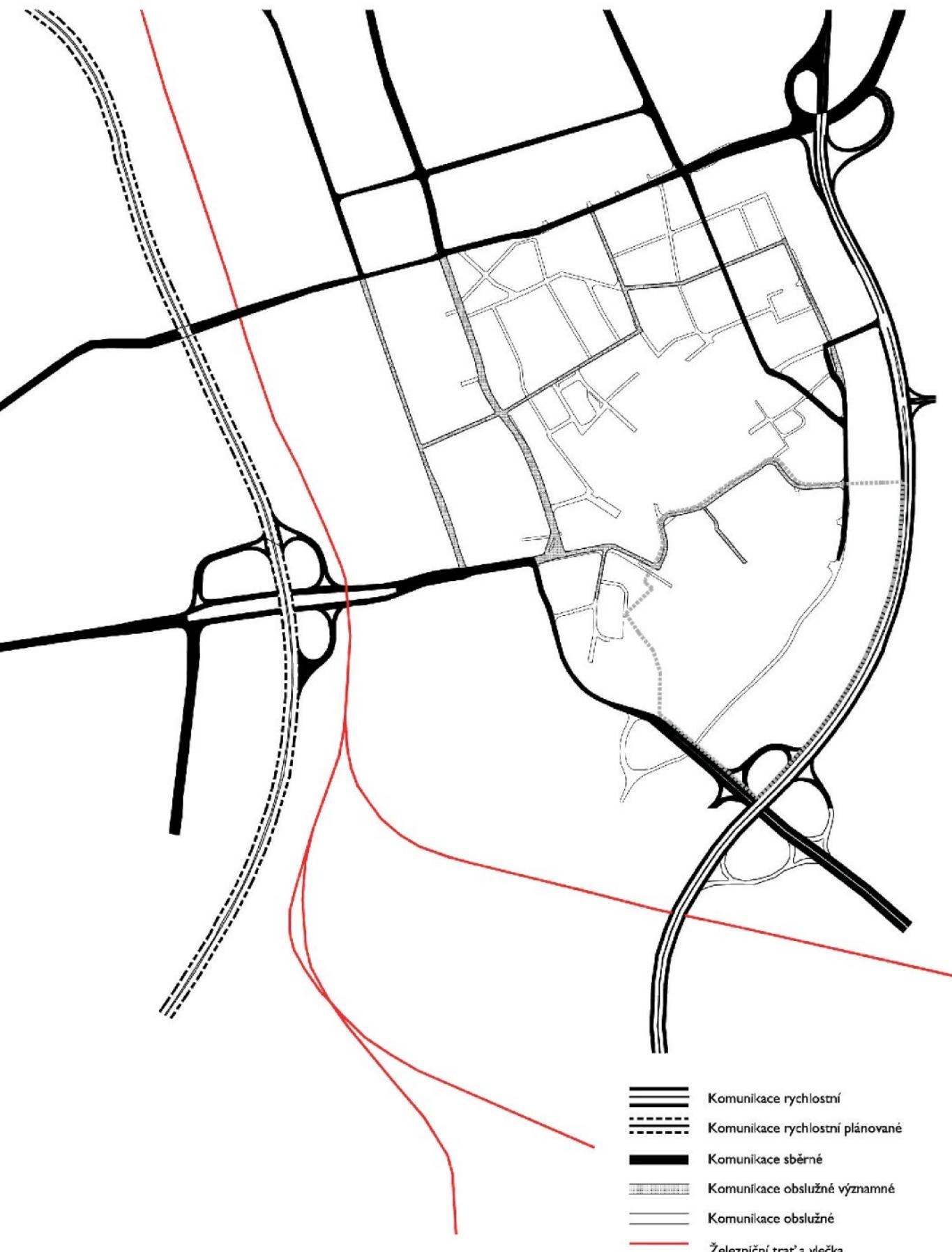
V navrhovaném řešení bude nezbytné zpřehlednit dosavadní komunikační strukturu, nově definovat významné dopravní uzly, napojení na sběrné a obslužné komunikace jak pro samotné území Černé louky, tak pro nově navrhovaný rozvoj sousedního území Karoliny, zahrnout tramvajovou trat' do komunikační sítě tak, aby nebyla prvkem rozdělujícím, ale integrálním, a zvážit umístění tramvajové točny.

VEŘEJNÉ PROSTORY A ZELENЬ

Městská uliční síť stávajícího centra se na hranici řešeného území v podstatě rozpadá v neurčitý prostor bez charakteru a bez vymezení základních uličních směrů a vztahů. V severní části od tramvajové tratě městská pěší zóna končí a přechází ve volnou parkovou úpravu se systémem cest nynějšího areálu výstaviště, které je ukončeno Havlíčkovým nábřežím podél řeky Ostravice. Smetanova náměstí je jediným uceleným městským prostorem v celém území. Jižně od něj se uliční síť drobí do neurčitého systému cest a je zakončena komunikací Na Karolině. Důležitá pěší trasa vede z hlavního Masarykova náměstí skrze ul. Muzejní, po pěší lávce přes Ostravici a dále k Slezskoostravskému hradu. Druhá výrazná pěší cesta vede podél Havlíčkova nábřeží na jih, kde podchází ul. Na Karolině a pokračuje proti proudu řeky Ostravice přes území Karoliny jako pěšina.

Areál Černé louky je pokryt městskou zelení parkového charakteru. Nejvýraznější krajinný prvek zde vytváří koryto řeky Ostravice s levobřežním Havlíčkovým nábřežím. V místě pěší lávky je nábřeží ukončeno a dále podél břehu pokračuje pouze silnice, která prochází pod mostem a obloukem se napojuje na ul. Na Karolině. Pravý břeh postupně přechází do zemního násypu rychlostní komunikace porostlého stromovou vegetací, která je chápána jako zeleň doplňková bez uplatnění v městském systému zeleně.

Navrhované řešení bude muset vnést jasnou myšlenku do nekonceptně vzniklé situace na daném území. Návrh musí jasně vymezit hierarchii veřejných městských prostor a náměstí, a obohatit je o kvalitní městskou zeleň navazující na pás zeleně podél nábřeží levého břehu Ostravice, jednoznačně určit pěší komunikační koridory a místa napojení na stávající síť a vymezit vztah k území Karoliny.

HISTORICKÝ VÝVOJ

Nejstarší osídlení Ostravska je spojeno s kopcem Landek, který leží nad soutokem řek Odry a Ostravice a přirozeně tak tvořil strategický bod ve správě okolního území. Bylo zde lokováno slovanské hradiště z doby kolem 10. stol.

Řeky Odra a Ostravice se namísto spojovacího prvku staly prvkem rozdělujícím. Osídlení Ostravska v období středověku by se dalo rozdělit na tři části rozdělené klínem dvou zmíněných řek: Opavská část s hradem Landek na levém břehu Odry, Slezská část se slezskoostravským hradem na vývýšeném území pravého břehu řeky Ostravice, a Moravská část s městem Moravská Ostrava, které bylo lokováno roku 1267 v blízkosti říčního břehu a říční nivy v úrovni soutoku Ostravice s Lučinou. Významnější postavení vzhledem k osídlení Ostravska zaujmá řeka Ostravice. Ta fakticky utvořila hranici mezi osídlením levého břehu - Moravskou Ostravou a pravého břehu - Slezskou Ostravou a definovala tak i historický vývoj obou celků. Osídlení pravobřeží Ostravice náleželo k Těšínskému knížectví, respektive Polskému království a levobřeží bylo součástí Českého státu. Výše zmíněná tři centra osídlení se nacházela na významné obchodní stezce z Těšína do Opavy a hrála tak důležitou roli v její správě.

Černá louka se nachází v území od hradeb starého města až k břehům Ostravice. Pravděpodobně se dá hovořit o zarostlé louce říční niivy využívané maximálně k zemědělským účelům. Město je obepnuto vodním příkopem lemujícím z jedné strany jihovýchodní oblouk hradeb a ústícím do Ostravice na úrovni kostela Sv. Václava. Druhý vodní příkop obíhá město kolem severozápadu.

V období od konce vrcholného středověku až do začátku třicetileté války byla postupně budována ostravská rybniční soustava v nivě Odry a Ostravice, která výrazně změnila charakter krajiny celého regionu. **Vzniklo zde mnoho vodních kanálů a náhonů jež některé z nich zasahovali bezprostředně k vlastnímu městu Moravské Ostravě.** Jednalo se o nejvýznamnější geografickou a urbanistickou změnu v celém dlouhém období od vytvoření vrcholné středověké sídelní struktury po novodobou industriální přeměnu.

Počátek přeměny krajiny a urbární struktury souvisejel nejdříve s budováním železniční a silniční sítě spojující Vídeň se severními územími monarchie a související přeměnou rybniční soustavy na zemědělskou půdu na konci 18. století. Přes Moravskou Ostravu v té době probíhal obchod se solí, dobytkem a dřevem ze severních zemí monarchie směrem na Moravu, do Čech a rakouských zemí. Úplnou proměnu charakteru Oderské a Ostravické říční nivy nastala se započetím těžby uhlí, nejdříve na Landku a ve Slezské Ostravě a poté založením prvních hutí v přilehlých vesnicích ve Vítkovicích (rudolfova Huta) a dolů v blízkosti centra Moravské Ostravy (Karolina, Hlubina, Šalamoun) na počátku 19. století. Rychlá industriální přeměna probíhala ruku v ruce s živelným vývojem urbanizace okolí Moravské Ostravy a velkým přirůstkem obyvatel regionu a tím související změnou potřeb samotného města Moravské Ostravy, které do té doby bylo spíše nevýznamným lokálním centrem.

V druhé polovině 17. století se do Moravské Ostravy soustředuje obchod s Haličským dobytkem. Svinský trh vzniká za hradbami na místě dnešního Smetanova náměstí.

O sto let později na přelomu 19. a 20. století byl už region Ostravska profilován čistě jako industriální. V objemu těžby černého uhlí a výroby železa se zařadil k jedněm z největších v celé monarchii. Moravská Ostrava se jako hlavní sídelní struktura proměnila z provinčního města monarchie na průmyslové „velkoměsto.“ Stavební pozornost se soustředila na usměrnění nekoordinované výstavby a zkvalitnění infrastruktury uvnitř Moravské Ostravy a průmyslová činnost byla koncentrována do okolních obcí: Slezské Ostravy, Vítkovic, Mariánských Hor, Zábřeha, Přívozu, atd.

V roce 1881 byl zrušen svinský trh. Průmyslová revoluce Ostravska přináší první viditelné stopy a do těsné blízkosti centra Moravské Ostravy se koncentrují všechny důsledky těžby černého uhlí z nejbližšího okolí. Místo původního dobytčího trhu vzniká větrná jáma Antonín a bezprostředně za ní se začala zvedat Černá hala navršené sutiny z dolů Karolína.

Během navazujího období I. republiky se zformovaly dvě velké industriální zóny a to vítkovcko – ostravská na jih od Moravské Ostravy a svinovsko – přívozsko – hrušovická táhnoucí se od západu podél řeky Odry až na sever od Moravské Ostravy. Zároveň probíhala výrazná stavební aktivita v centru města, která vdechla Moravské Ostravě punc správního a administrativního centra celého severního regionu.

Koncem 19. století bylo na místě zrušené jámy Antonín vybudováno reprezentativní Smetanova náměstí, vymezené městskou hasičskou zbrojnici, budovou lázní, administrativní budovou Vítkovických dolů a novým městským divadlem. Za náměstím bylo vybudováno nádraží ostravských uzkorozchodných drah. Černá hala na počátku 20. století dosahovala výše kolem 25 m zabírala plochu skoro 5 hektarů a uloženo zde bylo více než 700 000 m³ hlušiny a s jejimi několika vrcholy už musela být navážena pomocí lanovek. V důsledku samovznícení začala ohrožovat město dýmem.

Ve 20. letech 20. st. se přestalo na haldu využívat a byl na ní vytvořen zábavní park s obší horškou dráhou Tivoli a stala se tak výhledávaným centrem zábavy ostravanů. K radikální změně došlo až v roce 1935, kdy státní dráhy začaly stavět nové trati a zjistily, že propustná haldovina je výborný materiál na násypy. Hala byla téměř celá rozvezena do konce roku 1936.

Ve 20. letech 20. st. se přestalo na haldu využívat a byl na ní vytvořen zábavní park s obší horškou dráhou Tivoli a stala se tak výhledávaným centrem zábavy ostravanů. K radikální změně došlo až v roce 1935, kdy státní dráhy začaly stavět nové trati a zjistily, že propustná haldovina je výborný materiál na násypy. Hala byla téměř celá rozvezena do konce roku 1936.

Za druhé světové války došlo ke konsolidaci okolních obcí a průmyslových zón k Moravské Ostravě a vzniku jednoho správního celku města Ostravy. Poválečná obnova se soustředila na budování nových urbánních celků mimo stávající zastavěná území a vznikla tak sídliště ve značné vzdálenosti od dosavadního města v Porubě, Zábřehu, Hrabůvce. Následující desetiletí se vyznačují značnou diverzifikací jednotlivých částí ostravské aglomerace. V rozvojových územích, které se nacházely v jižním (od Vítkovických železáren na jih) a západním sektoru (pravý břeh řeky Odry) ostravské aglomerace docházelo k výraznému rozšíření zastavěné plochy aglomerace, zatímco východní (Slezská Ostrava) a severní část (od Vítkovických železáren na sever včetně centra Moravské Ostravy) byly na okraji zájmu a představovaly spíše upadající sektory.

V 60. letech došlo k definitivní likvidaci Černé haldy a rekultivaci přilehlých pozemků. Přistoupilo se zde ke zbudování ostravského výstaviště pro každoročně konané výstavy tématicky zaměřené na Socialistické životní prostředí.

První ohniska těžby uhlí a industrializace došly v posledních dvou desetiletích 20. století výrazných proměn. Docházelo k postupnému zavírání dolů v okolí centra Ostravy a ukončování výroby mnoha tradičních ohnisek průmyslu (Žofínská hutě a koksovna Karolína, důl Jindřich, Šalamoun, stará část Vítkovických železáren). Celé industriální komplexy prošli demolicí a byly nebo jsou postupně rekultivovány. V 90. letech se definitivně uzavřela historie ostravské těžby uhlí a Ostrava přestala být hornickým městem.

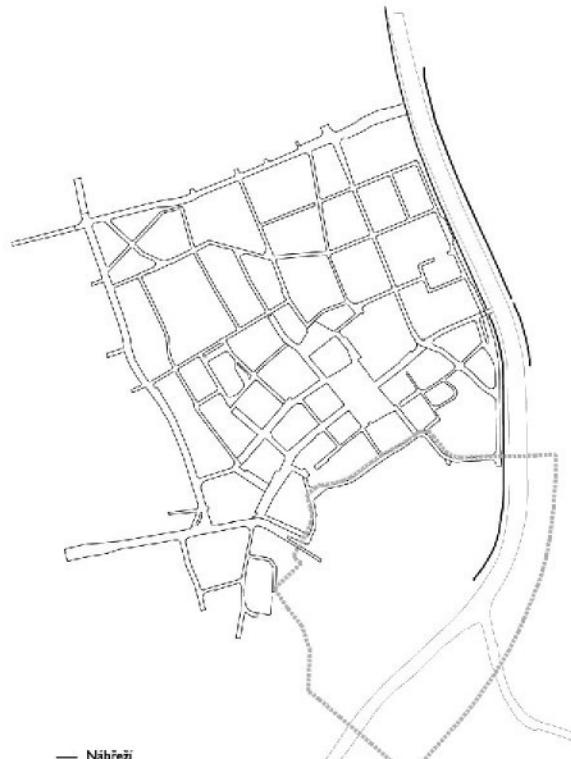
V posledních 20. letech areál výstaviště prošel změnou koncepce výstavnictví od menších pavilonů k větším halovým budovám. Byla redukována plošná výměra výstaviště z původních 14 ha na nynějších 6 ha. Zchátralé pavilonky byly strženy, přistoupilo se k rekonstrukci a dostavbě zbývajících budov, největší investicí byla zejména přístavba pavilonu A, jež je nyní ústřední částí areálu, a výstavbě patrových garáží a divadla loutek, které čeká rozšíření. Došlo k dílčím úpravám parkových ploch. Hudební festival Colours of Ostrava se postupem času etabloval jako nejvýznamnější akce pořádaná na území Černé louky.

Město se nyní musí vyrovnat s industriálním dědictvím a září s ním spojenou. Ostrava se snaží vyprofilovat a najít nový ekonomický a společenský koncept a směr rozvoje celého regionu. Jedním z pilotních projektů je kandidatura Ostravy na evropské město kultury 2015, na jehož základě je postavena i mezinárodní architektonická soutěž na revitalizaci území Černé louky.

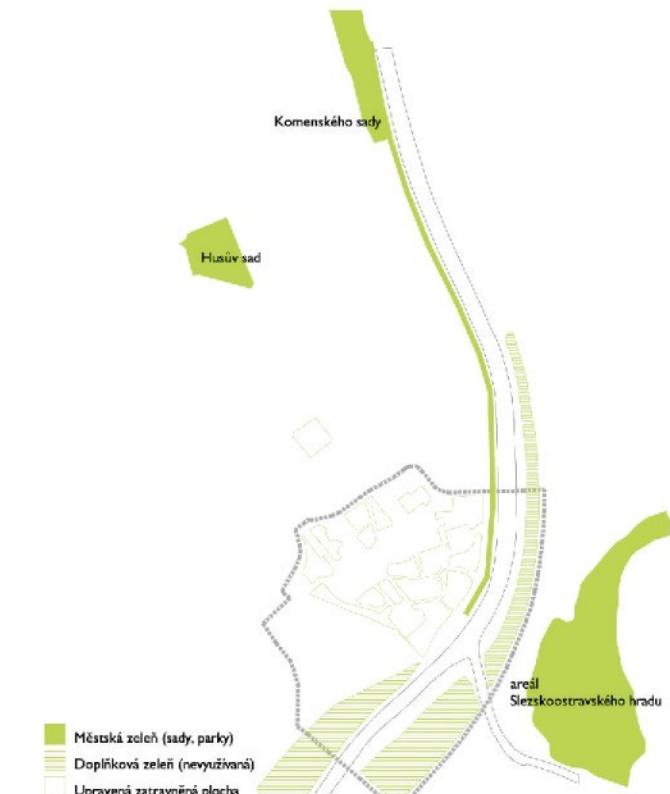

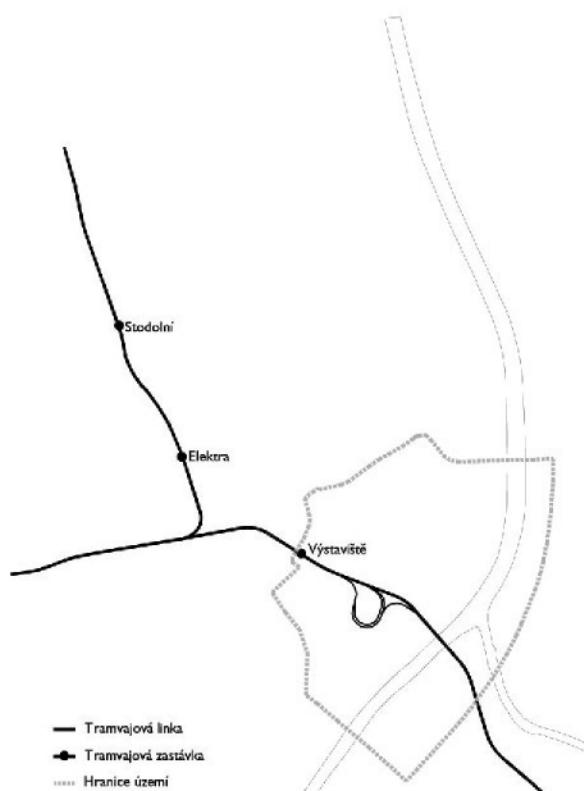
stavající městská struktura

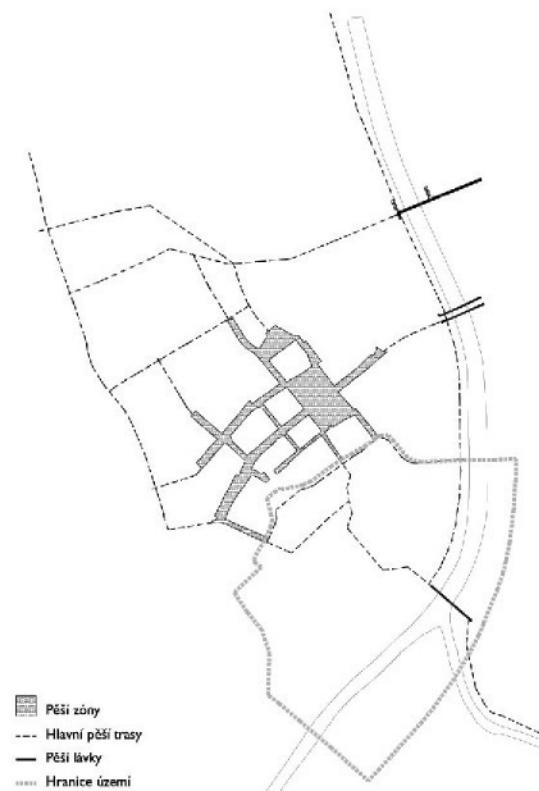
ulicní síť

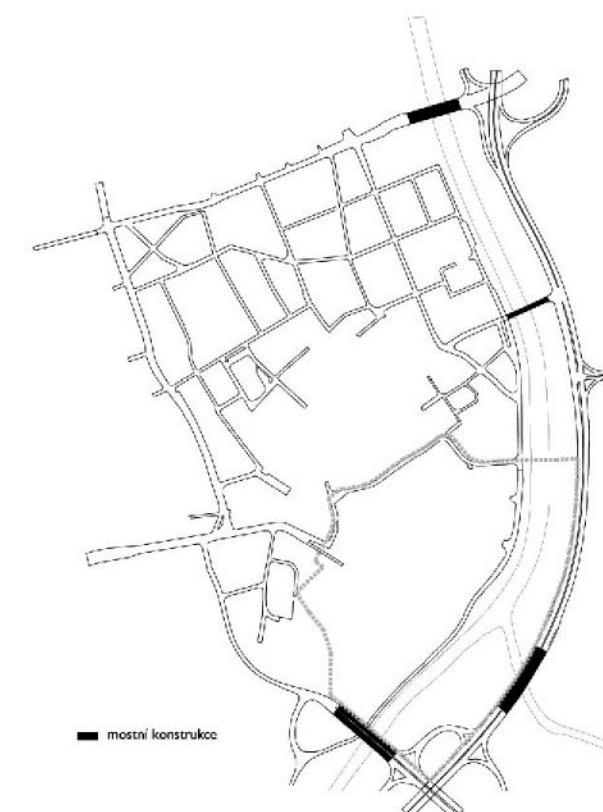
městská zelen

tramvajová linka se zastávkami

pěší zóna

místní komunikace

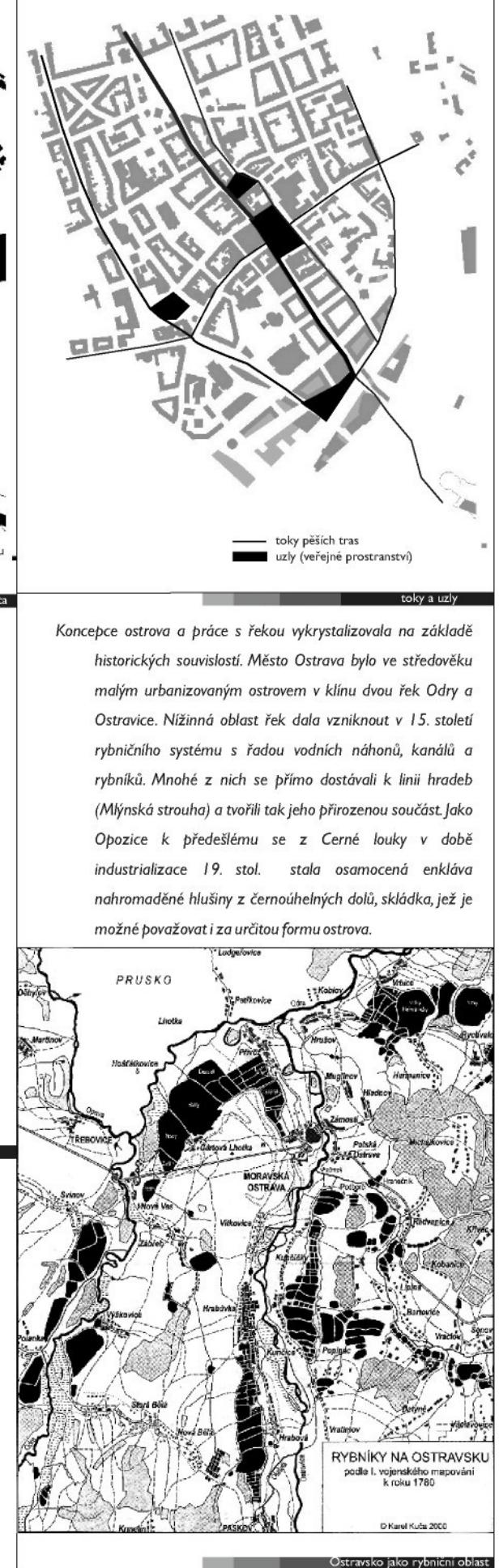

Urbanismus koncept

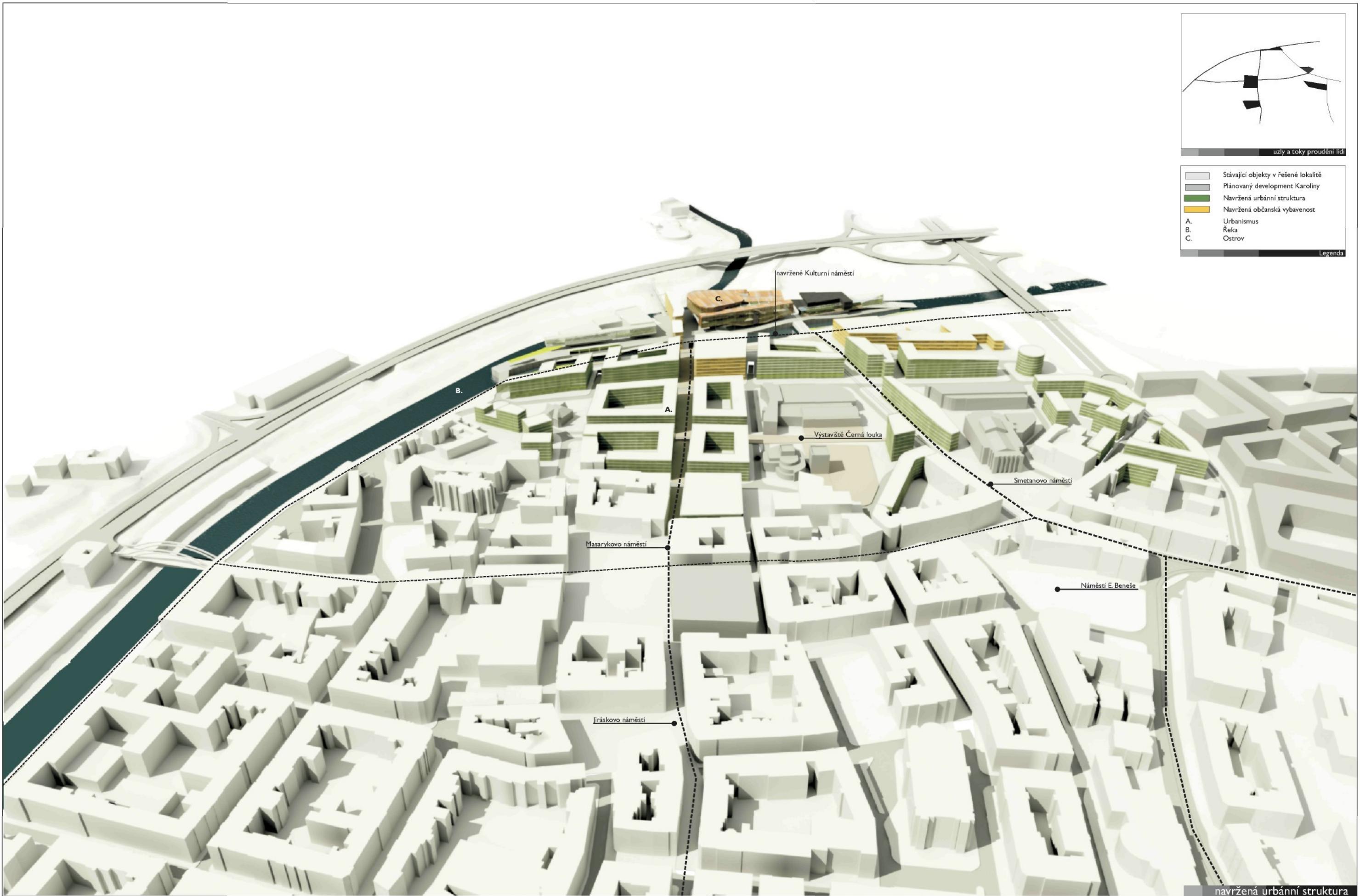

C. Návrh

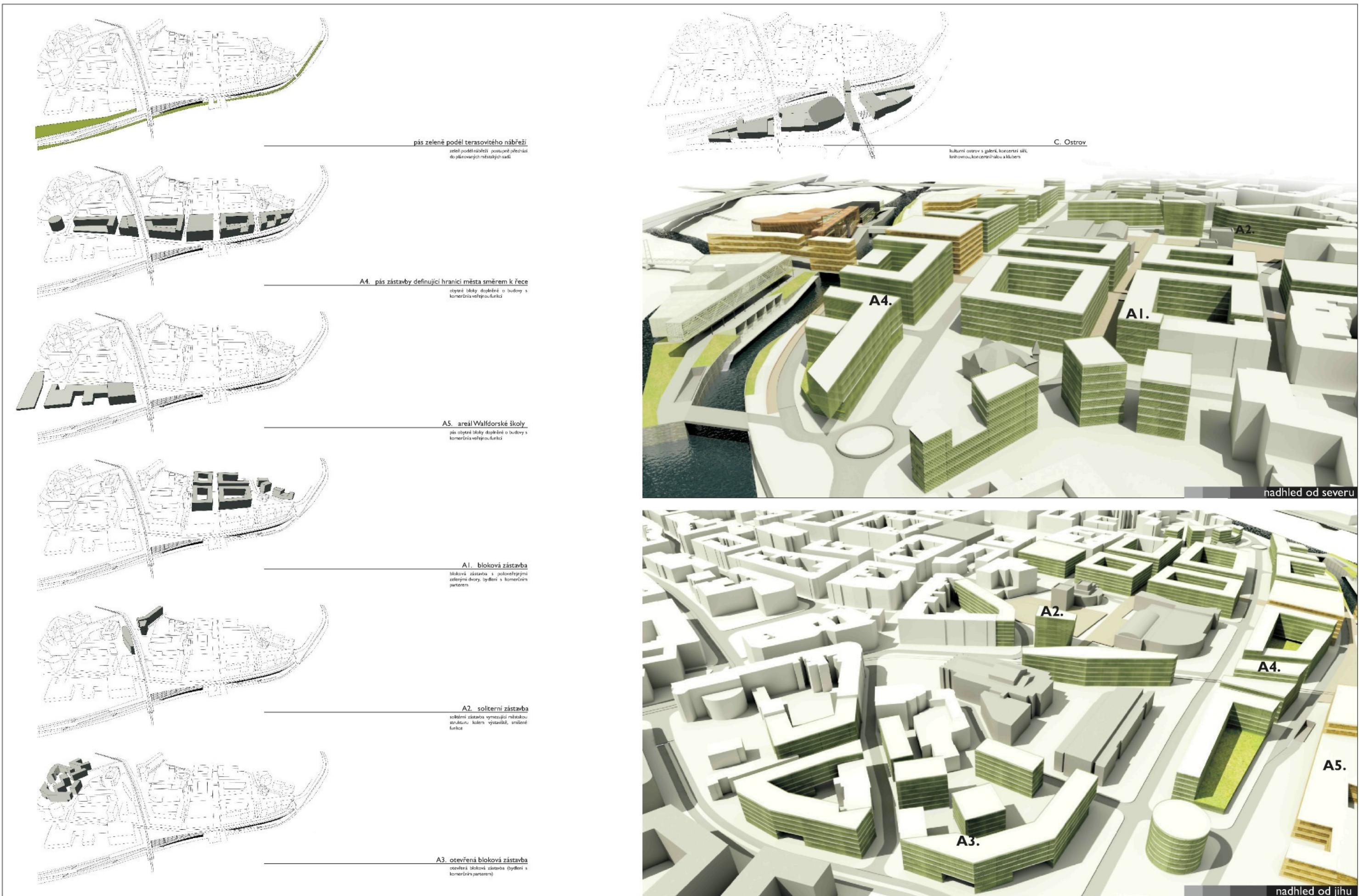

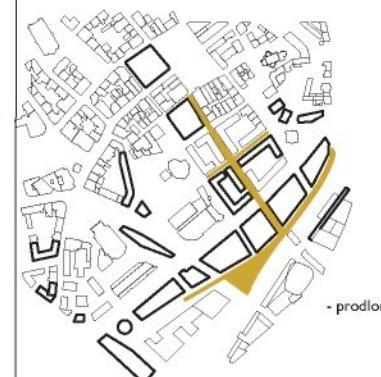
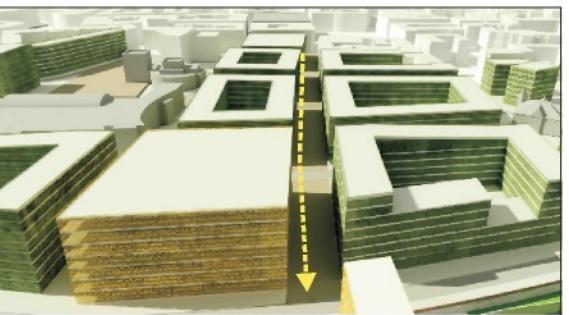
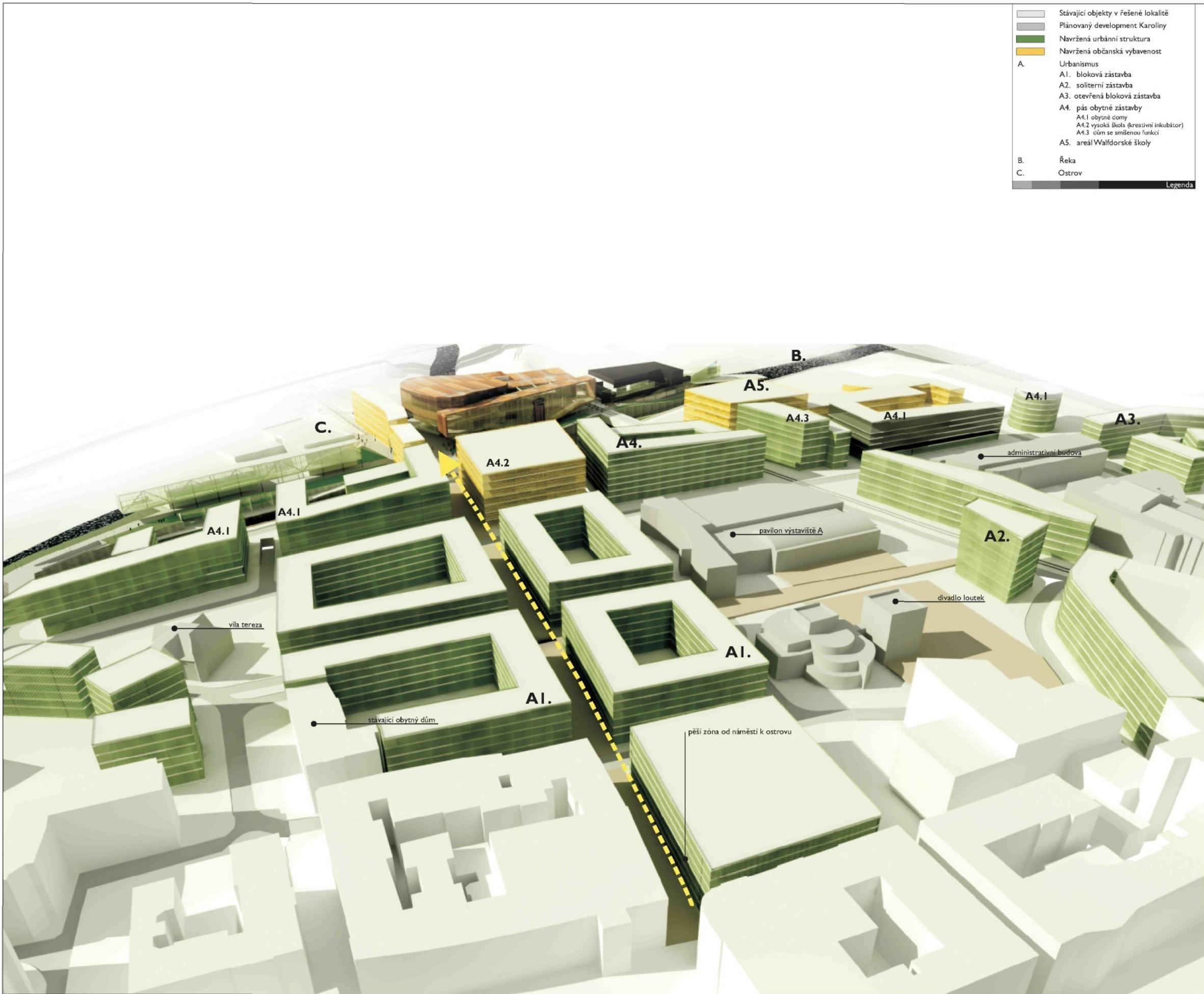
Koncepcie ostrova a práce s řekou vykristalizovala na základě historických souvislostí. Město Ostrava bylo ve středověku malým urbanizovaným ostrovem v klínu dvou řek Odry a Ostravice. Nižinná oblast řek dala vzniknout v 15. století rybničního systému s řadou vodních náhonů, kanálů a rybníků. Mnohé z nich se přímo dostávali k linii hradeb (Mlýnská strouha) a tvořili tak jeho přirozenou součást. Jako Opotice k předešlému se z Černé louky v době industrializace 19. stol. stala osamocená enkláva nahromaděné hlušiny z černouhelných dolů, skládka, jež je možné považovat i za určitou formu ostrova.

Diplomová práce_Revitalizace Černé louky v Ostravě

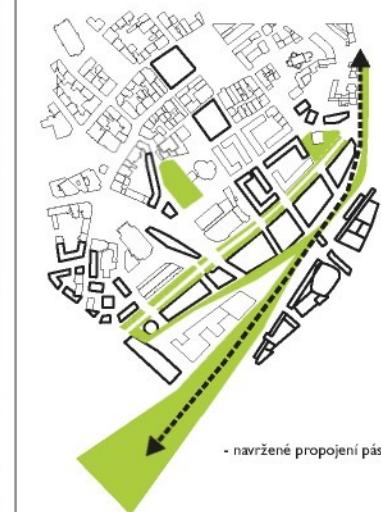

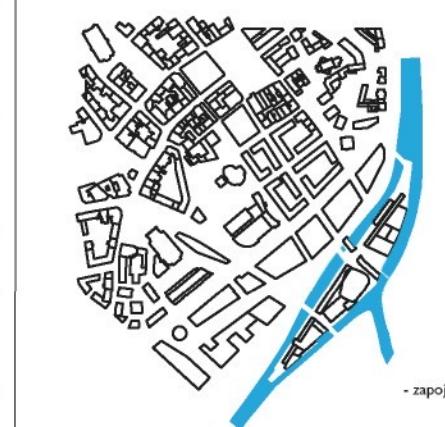

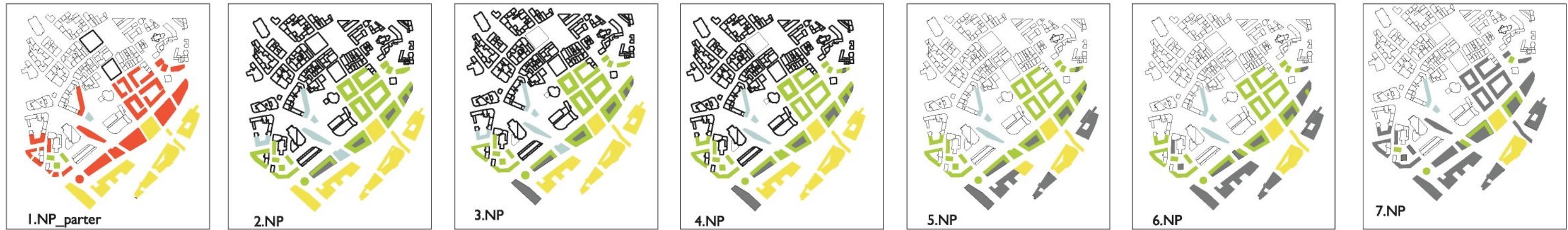
veřejná prostranství a pěší zóny

zeleně a město

řeka a město

funkční vymezení ploch v jednotlivých patrech urbanistického návrhu

pohled z nábřeží na galerii

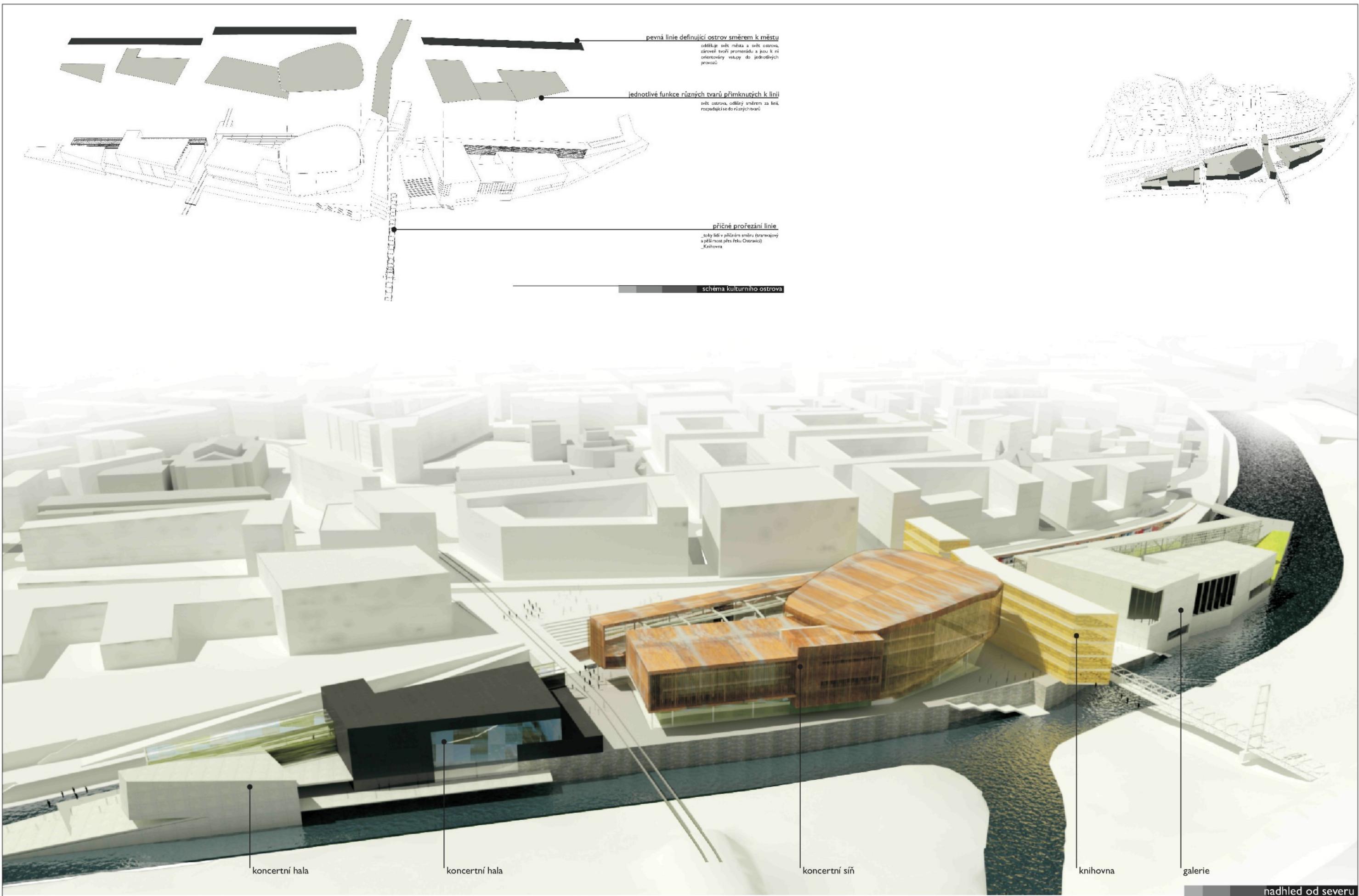

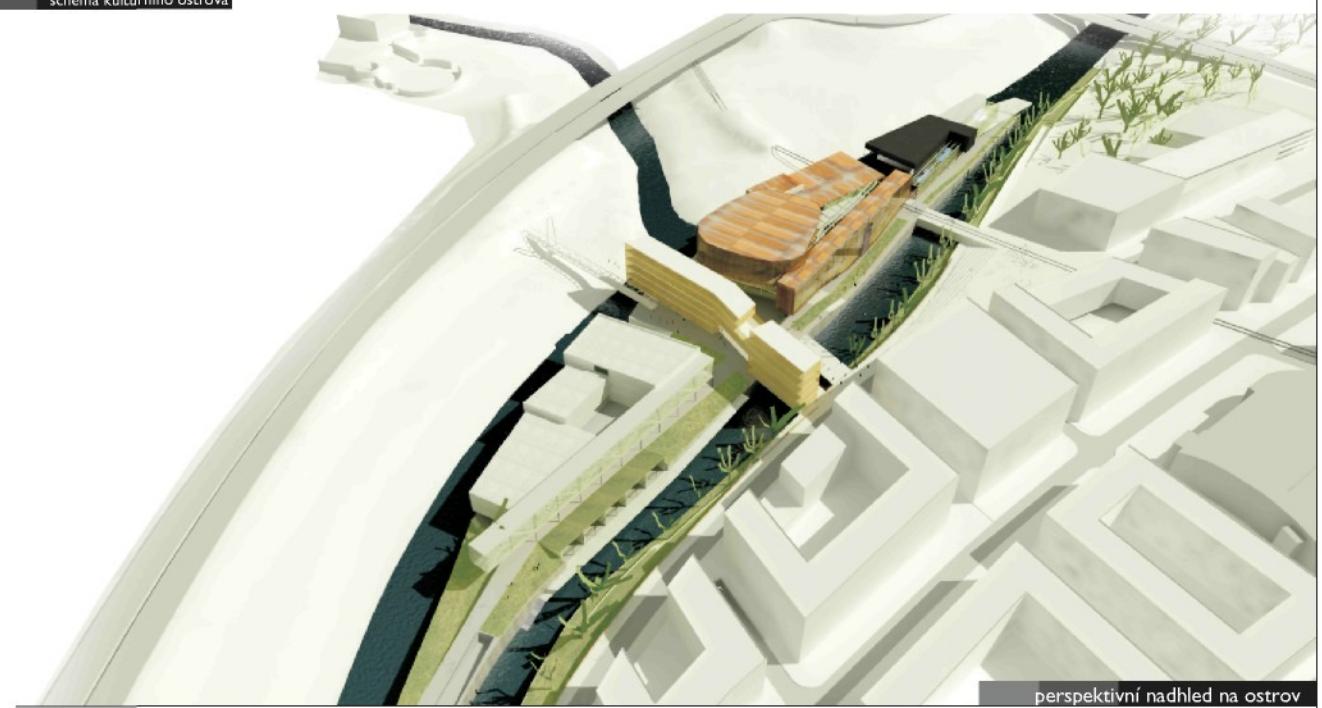
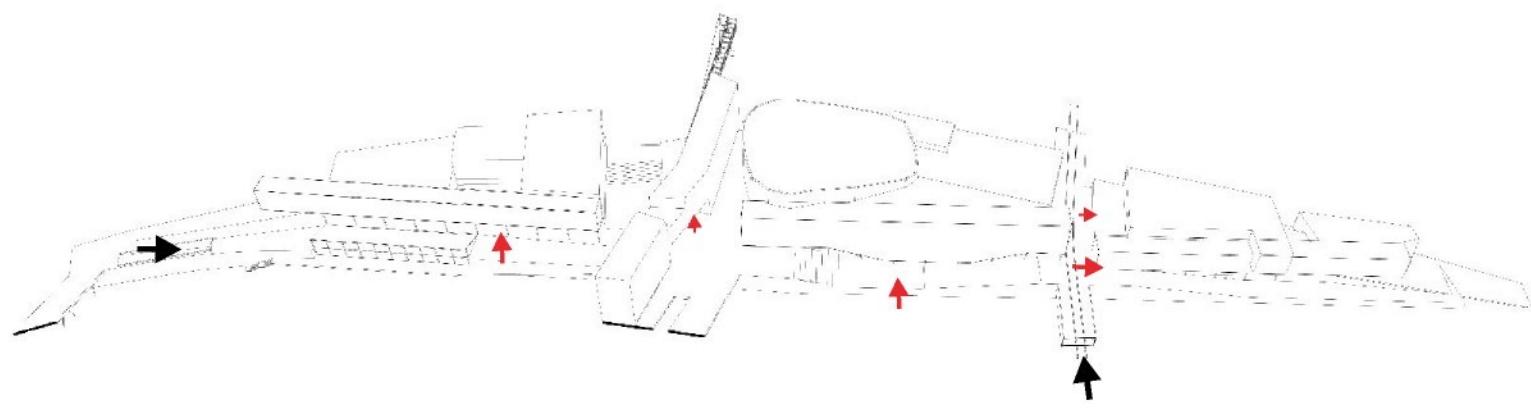
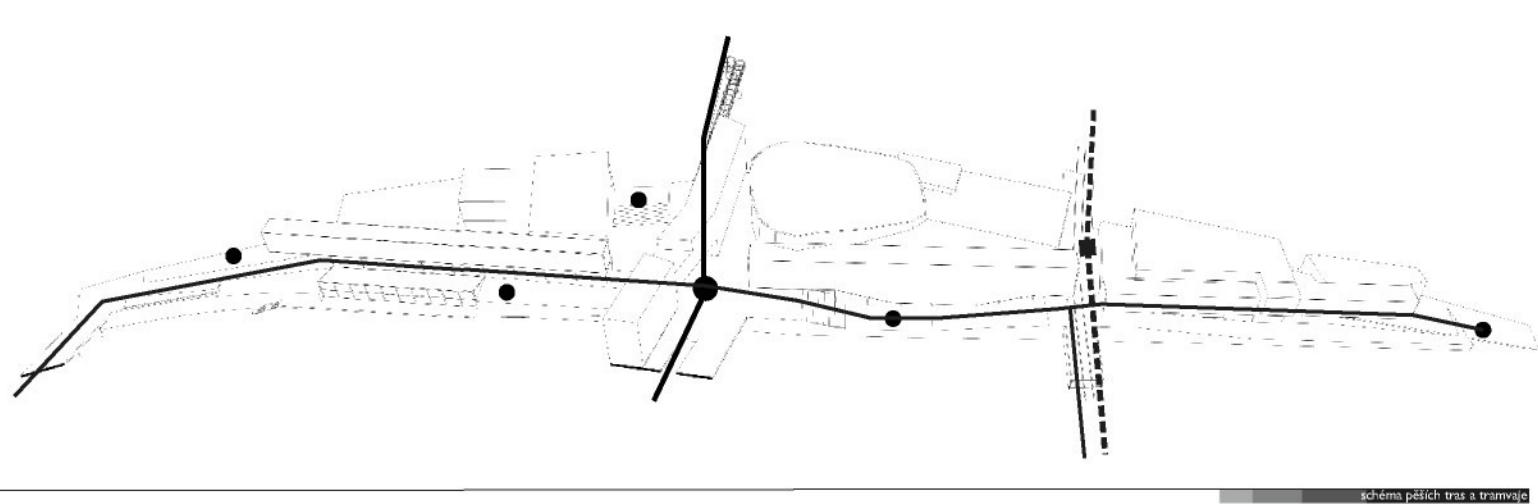
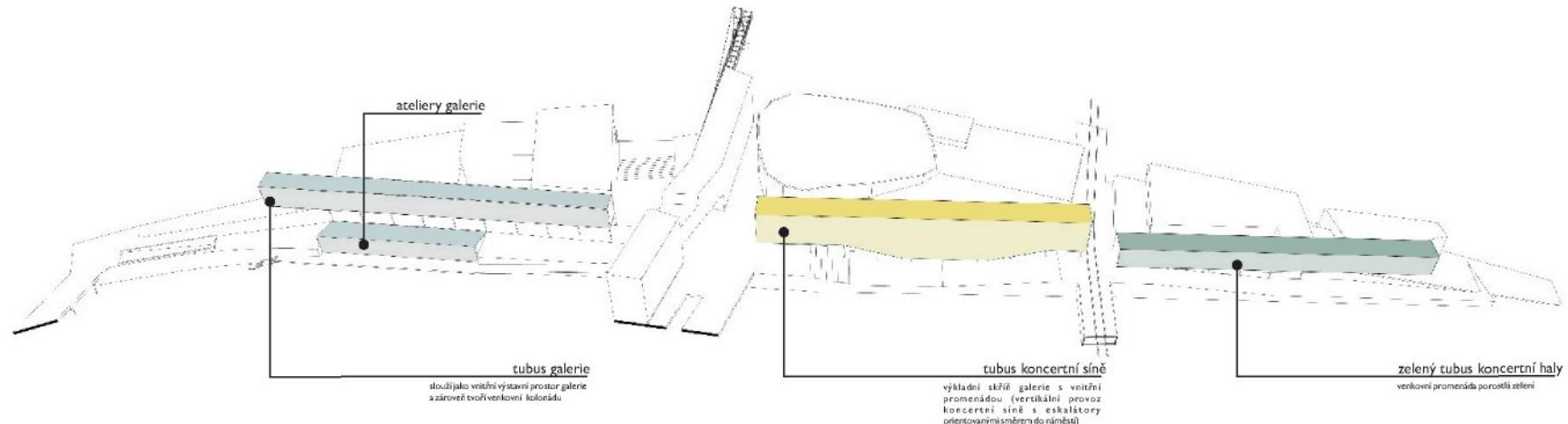
pohled z ostrova na „kulturní náměstí“

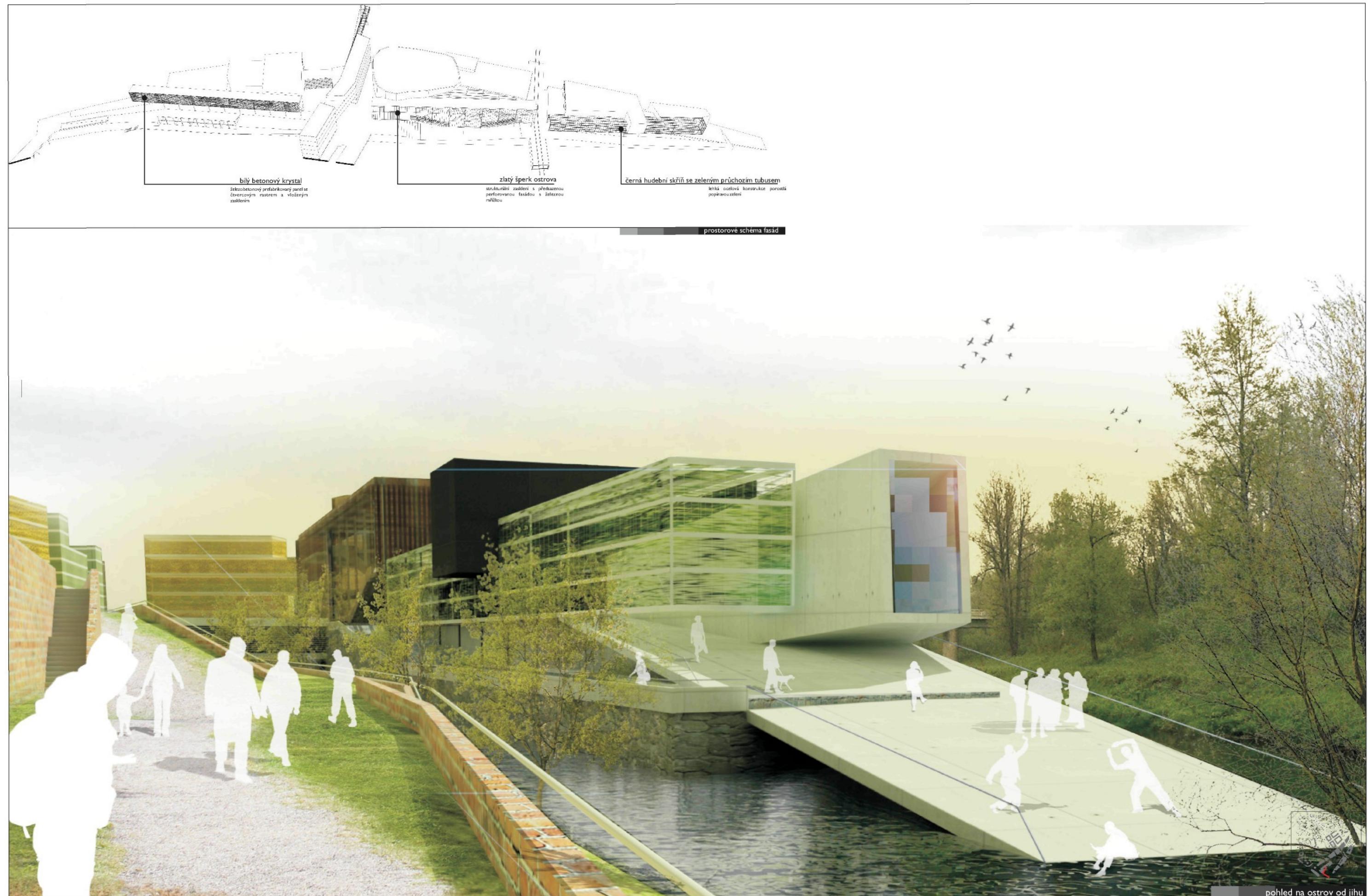

pohled z nábřeží na koncertní síň

Vizualizace Ostrova

C. Návrh

Diplomová práce_Revitalizace Černé louky v Ostravě

pohled z pravého břehu Ostravice na galerii

D. PRŮVODNÍ A TECHNICKÁ ZPRÁVA

URBANISMUS

Motto: „Organický růst včí vrcholí a zastavuje se ve fázi zralosti, před tím, než se rozbuší do obludnosti, anebo začne upadat.“(1).“

Ostrava zřejmě v některých svých částech už překročila onu fázi zralosti a rozrostla se do obludnosti jež se rozbujueli do šírky a výšky, které poté ztratili svou kvalitu a tvář (př. Ostrava Dubina, Poruba, atd.). Řešená lokalita Černé louky jakoby se zastavila ve fázi „pubertální.“ Vyrostla těsně vedle městského jádra, ale bez zřejmé zralosti a jasného směřování, které si ještě nestačila ujasnit. Za posledních několik století se proměnila jednou v centrum dobytčího trhu, jindy v obrovský kopec černé hlušiny, zábavní park, výstaviště. Měli bychom jí ukázat možný směr, na který by se mohla vydat ve své cestě ke zralosti.

Koncepce Ostrova, jako nového elementu v městském prostředí jasné přiřazuje území tvář a dává mu jméno i charakter. Kulturní ostrov stojí na pomezí urbanistické struktury města a řeky Ostravice. Definuje jasný vztah a hierarchii:

A.město – B. řeka – C. ostrov.

A. Stávající blokový urbanismus městského jádra je organicky prodloužen až k nábřeží řeky Ostravice a ukončen linií nově navrženého říčního koryta. Dodává městské struktuře kontinuitu a pokračování. Hranice města je uzavřena. Typologicky a hmotově je urbanismus města vymezen do pěti celků. V první části se jedná o klasickou blokovou zástavbu s polověrzejními zelenými dvory, komerčním parterem a funkcí bydlení ve zbyvajících podlažích. Budovy jsou navrženy s podzemním parkováním. Na severu kolem vily Terezy je vytvořen veřejný prostor osázený stromy a doplněn bytovými domy taktéž s komerčním parterem a funkcí bydlení ve zbyvajících podlažích. Z náměstí vybíhá jedna hlavní pěší tepna, jež ústí v úzkém hrdle klínovitého náměstí (viz. níže). Druhá čtvrt' vznikla kolem stávajících budov Ostravského výstaviště. Dvě budovy vymezují předprostor výstaviště a vzniká zde volná výstavní plocha lemovaná alejí stromů. Domky mají smíšenou funkci, spodní dvě patra jsou komerčně využívány, zbylá podlaží slouží bydlení. Na protější straně probíhá tramvajová trat' podél vznikla úzká kapkovitá budova vymezující ulici mezi výstavištěm a divadlem Ant. Dvořáka. Zde se jedná o budovu administrativní. Budovy jsou navrženy s podzemním parkováním. Třetí část doplňuje stávající rozbitou blokovou strukturu pouze ve směru k plánovanému rozvoji Karoliny. Tři budovy jasné vymezují hranici mezi stávajícím městem a navrhovanou zástavbou. Na urovni parteru jsou budovy prořezány pěšimi průchody a je navrženo jeho komerční využití. Vnitřní část zůstává nespojitá a jsou zde navrženy bytové domy se zvýšeným prvním obytným patrem bez komerčního využití v parteru. Charakterem veřejných ploch se jedná o polosoukromou městskou zeleň a prostranství. Čtvrtá část je navržena v pásu jež ukončuje navrhovaný rozvoj městské struktury směrem k řece. Jedná se o „srpek“ bloků se smíšenou funkcí. První patro je celé ponecháno komerční funkci, nad ním je navržena obytná střecha a zbylá patra mají funkci bydlení. Pod budovami je navrženo podzemní parkoviště. Tento pásmo je výškově vygradovaný v místě napojení hlavní pěší tepny na navrhované kulturní náměstí hmotou budovy vysoké školy (tzv. kreativní inkubátor). Jihovýchodní strana pásu je hmotově snížena a prorezána. Pátá část je tvořena komplexem mateřské, základní a střední školy (tzv. walfdorský komplex škol). Komplex je akcentován hlavní vstupní budovou s průčelím směrem ke kulturnímu náměstí. Učebny jsou umístěny ve hmotě sousedící se zmíněným pásem a přidružené provozy jsou umístěny do dvoupatrové platformy s centrálním dvorem. Platforma postupně navazuje na říční koryto a přechází do zeleně.

Doprava

Na území je navržena nová severo jižní páteřní obslužná komunikace spojující stávající komunikaci podél Havlíčkova nábřeží s ul. Na Karolině. Z této komunikace jsou vedeny přípojky k jednotlivým blokům a do podzemních garáží. Kolem ní je navržen jakýsi prstenec obslužných silnic. Na severu a jihu jsou navrženy kruhové objezdy. Na severní je napojena stávající silnice při ul. Střelnici obsluhující těsnou blízkost městského centra a nově navržená jižní obslužná a zásobovací komunikace vedoucí podél nábřeží na jih. Zde se jedná o pojizdý chodník s regulovaným provozem pro rezidenty a zásobování. Z tohoto jižního prstence se odpojuje na severu zásobovací komunikace ostrova vedoucí do podzemních garáží. Na jižní straně území je navržen kruhový objezd, který je napojený na přípojku z rychlostní komunikace z jihovýchodu, na nově definovanou liniu ul. Na Karolině ze severuzápadu a jihozápadní přípojku k plánované zástavbě Karoliny. Podél páteřní komunikace jsou navržena parkovací stání. Parkování pod zástavbou A1 je řešeno podzemními garážemi s přístupy z ul. Střelecká a přípojky vedené podél stávajícího výstavního pavilonu A. V části A2 je parkování řešeno stáním na úrovni parteru. V třetí části A3 je parkovací stání řešeno na úrovni parteru a je využito stávající parkoviště u Administrativní budovy. Vnitřní

Vnitřní čtyři bytové bloky mají zvýšené I.NP pod kterým jsou parkoviště. V pásu A4 je navrženo podzemní parkoviště pod jednotlivými bloky s jednou obsluhující komunikací vedoucí podél nábřeží. Pod náměstím je navrženo centrální parkoviště pro návštěvníky centra. Areál školy A5 je pokryt parkovacími stáními na úrovni parteru.

Veřejné prostory a zeleň

Ze stávajícího Masarykova náměstí vybíhá pěší koridor směrem k řece a ústí v hrdle klínovitého „kulturního“ náměstí vymezeného řekou s ostrovem, linií města a školským komplexem. Vzniká zde živé centrum se smíšenou funkcí bydlení, služeb a občanské vybavenosti. Náměstí se terasovitě svažuje k řece na úroveň -3.50 m pod úrovni parteru. Nábřeží je řešeno terasami o dvou úrovních. První hladina je doplněna o funkci služeb. Druhá je řešena jako rekreační, zatravněná s alejí stromů, probíhající v těsné blízkosti hladiny řeky. Tento pásmo zeleně podél vody je napojen na Havlíčkovo nábřeží a pokračuje na jih podél komplexu škol pod mostním tělesem komunikace ul. Na Karolině, kde je dále uvažováno se vznikem Městských sadů. Pěší zóna vznikla v areálu výstaviště. Předprostor výstavního pavilonu je upraven zpevněnou plochou lemovanou stromy. Areál výstaviště je spojen s pěším koridorem ulicí též vyhrazenou chodcům. Podél hlavní páteřní komunikace je navržena ulice s funkcí služeb v parteru, po obou stranách lemovaná stromy a s cyklostezkou.

Bilance navržených ploch:	Služby	35 961 m ²
	Občanská vybavenost	67 187 m ²
	Bydlení	120 573 m ²
	Smíšená funkce	21 646 m ²
	Parkování podzemní	39 652 m ²

B. Z říčního koryta je vyvedeno levé rameno řeky kolem ostrova a tím jsou zapojeny oba říční břehy do městského prostředí.

Levý břeh ramena je navržen jako terasovitá kaskáda s rampami a schodišti vzájemně propojenými a svažujícími se směrem k řece. První úroveň teras je možné komerčně využít pro obchody a restaurace díky existenci podzemní propojovací komunikace na úrovni -3,50 m pod parterem. Druhá úroveň má charakter zeleného nábřeží se stromovou alejí na úrovni -7,00 m v těsné blízkosti vodní hladiny. Hladina řeky Ostravice je na úrovni -7,50 m od úrovni parteru a dno koryta řeky se nachází na výškové kótě -9,00 m pod úrovni parteru. Maximální naměřená hladina při povodňovém III. stupni je na úrovni -4,00 m od úrovni parteru (1). Řeka při svých doposud zaznamenaných stavech tudíž zaplavuje 2.PP, které je na tento stav dimenzováno.

C. pozn.: Koncepce ostrova a práce s řekou vykristalizovala na základě historických souvislostí. Město Ostrava bylo ve středověku malým urbanizovaným ostrovem v klínu dvou řek Odry a Ostravice. Nižinná oblast řek dala vzniknout v 15. století rybničnímu systému s řadou vodních náhonů, kanálů a rybníků. Mnohé z nich se přímo dostávali k linii hradeb (Mlýnská strouha) a tvořili tak jeho přirozenou součást. Jako Opozice k předešlému se z Černé louky v době industrializace 19. stol. stala osamocená enkláva nahromaděné hlušiny z černoúhelných dolů, skládka, jež je možné považovat i za určitou formu ostrova.

Ostrov v návrhu reprezentuje místo bohatého kulturního a společenského prostředí, klastru. Jsou zde umístěny 4 hlavní kulturní a společenské instituce: galerie s ateliéry, knihovna (jako jedna ze součástí vysoké školy), koncertní síň a koncertní hala pro pop music. Ostrov je navržen jako integrální celek propojený jednou hlavní severojižní osou, cestou, která definuje jednak hranu budova ostrova směrem k městu a zároveň reprezentuje společný prvek všem jednotlivým budovám. Je to hrana, tubus, který je obsažen v jednotlivé stavbě, odděluje veřejné prostranství od vnitřku budovy (vnější svět od vnitřního). Tento tubus je přerušen hmotou knihovny uprostřed ostrova a tramvajovou linkou ve spodní třetině. Toto jsou hlavní spojovací články ostrova s okolím. Hmotově je ostrov vygradován uprostřed budovou koncertní síně (metaforicky zlatý šperk ostrova). Na sever a na jih se hmoty snížují, ale zachovávají si linearitu tubusu. Hlavní Cesta začíná na severu mostem jež překlenuje Havlíčkovo nábřeží s ostrovem. Zde se je nabídnuta možnost volbou buď sejít na svažující se travnatou láž k vodě nebo projít kolonádou

podél galerie. Uprostřed kolonády je prolomena uzká štěrbina sloužící jako vstup do galerie. Poté se divák dostane na volné prostranství před knihovnou. Z něj je možné projít po hradní lávce na protější břeh řeky Ostravice a dále k e Slezskoostravskému hradu nebo sejít po terasách k plošině nad řekou nebo projít skrze bránu knihovny, v níž po levé straně se nachází vstup, po pravé kavárna s restaurací vybíhající na druhý břeh směrem k městu. Za bránou se ocitáme v předprostoru koncertní síně. Zde se nachází široký most spojující oba břehy po pravé straně. Na tomto mostě ústí hlavní pěší koridor vedoucí z Masarykova náměstí. Cesta ostrovem pokračuje svažujícími se schody na úroveň I.PP, kde je situován hlavní vstup do koncertní síně. Poté vystoupáme po rampě zpět na úroveň parteru. V tomto místě protíná ostrov tramvajová linka. Na jižním konci ostrova je umístěna vnitřní hudební scéna, do které se vstupuje v bodě přerušení tramvají. Cesta pokračuje tubusem skrze otevřenou promenádu porostlou zelení a ústí svažující se rampu (jazykem) až na úroveň řeky. Promenáda je prolomena vstupem do hudebního klubu. Dopravní obslužnost je na ostrově řešena pojizdným chodníkem pro zásahy hasičů apod. Jsou zde navrženy tři mosty. Severní pro říjezd do podzemních garáží a zásobování galerie, střední pouze pro zásobování koncertní síně jako pojizdný chodník a taktéž jižní pouze jako pojizdný chodník s omezením vjezdu pro zásobování. Na severu je situován vjezd do podzemních garáží na -6.50 m, které jsou spojité pro galerii a koncertní síň. Výjezd je řešen v -3.50 m pod mostním tělesem tramvajové linky a je napojen na suterén centrálního parkoviště pod náměstím. Suterén je obousměrný.

Galerie

Bílý betonový krystal s tubusem. Budova galerie je řešena jako dvě hmota s hlavními výstavními plochami s pojenými střední hmotou sloužící jako vstupní prostor a tubusem, který je navržen jako doplňkový výstavní prostor n úrovni 2.NP. Součástí galerie jsou i ateliéry se samostatným vstupem z parteru, provozně však propojené v I.PP. Galerie dosahuje úrovne 2.PP na hladině -6.50m sloužící jako parkoviště. I.PP v úrovni -3.5m je zde částečně využito k výstavím účelům v severní části, zbylé části slouží zázemí galerie a ateliérům. Jedná se o stěnový železobetonový systém kombinovaný se skeletovým. Stropní konstrukce je monolitická železobetonová bezprůvlaková. Zastřešení je navrženo jako příhradový nosník kombinovaný se spřaženou železobetonovou konstrukcí. Tubus nad kolonádou je vynesen železobetonovými sloupy se železobetonovými stropy, fasáda je tvořena prefabrikovaným ŽB perforovaným panelem s vloženým zasklením. 2.PP je navrženo jako vodotěsná ŽB bílá vana do úrovni I.PP (-3.50 m).

Koncertní síň

Zlatý šperk ostrova. Dva sály, jeden pro 1300 a druhý pro 300 lidí, jsou k sobě natočeny jevištěm, čím vzniká jakýsi trychtýř, ke kterému je přidružen tubus s vertikálními komunikacemi a promenádou (výkladní skříň s korzujičími diváky při představení). Vstup je na úrovni I.PP (-3.50 m), kde se nachází vstupní foyer, šatny a menší společenský sál a dále technické zázemí provozu budovy. Na úrovni parteru je v jižní části umístěna restaurace s vlastním provozem, která může sloužit pro společenský sál. Na východní straně budovy je umístěn zaměstnanecký vstup a zásobovací rampa pro provoz koncertní síně. Ze vstupního foyer se návštěvníci dostanou po schodišti nebo výtahem na úroveň mezaninu +2.00 m, kde je situován spodní vstup do velkého sálu. V prostoru mezi sály je umístěn shromažďovací prostor orchestrů a sklady nástrojů. Z mezaninu vedou eskalátory na hlavní nástupní platformu obou sálů na úrovni +7.00 m s barem a soc. zázemím. V zadní části jsou umístěny šatny vystupujících a administrativní prostory. Dále pokračují eskalátory a výtah na balkón hlavního koncertního sálu v úrovni +10.50 m. V zadní části jsou umístěny technické podpůrné místnosti serverovna a zázemí světelné techniky a zvuku. Únikové koridory ze sálů jsou řešeny po eskalátořech a 3 únikových schodištích v zadní části. 2.PP slouží jako parkoviště pro zaměstnance a vystupující. Hlavní nosnou kostru tvoří ŽB skeletový systém. Hlavní koncertní sál je vynesen sloupy a hlediště je posazeno na vierendelův nosník probíhající přes jedno podlaží. Podlaha menšího sálu je monolitická ŽB deska stejně jako ostatní stropní konstrukce. Zastřešení je nad hlavním sálem navrženo z prostorové příhradové desky, na ostatními prostory jsou příhradové nosníky se spřaženým ŽB stropem. Spodní 2.PP je navrženo jako vodotěsná ŽB bílá vana odolávající vzedmutí hladiny řeky. Vnější plášť budovy je tvořen prosklenou fasádou s předsazenou plechovou perforovanou mřížkou.

Hudební hala

Černá hudební skříň doplněná o zelený tubus porostlý zelení a zakončený klubem. Jedná se o hlavní hmotu koncertní haly pro cca 1000 lidí. Stavba je umístěna v jižní části ostrova s nástupním prostorem z místa, kde ostrov

protíná tramvajová linka na úrovni parteru. Diváci sestupují schodištěm na úroveň I.PP, kde vstupují do koncertního prostoru. V I.PP je situován bar pro návštěvníky hudebních akcí se sociálním zázemím a šatnou. V zadní části traktu se nachází zázemí a sklady pro vystupující, které se rozkládají na úrovniach 1.NP, 2.NP, 3.NP. Zelený tubus slouží jako promenáda a zároveň vstupu do klubu v jeho zadní části. Tubus je tvořen jednoduchou železnou konstrukcí se zasklenou třechou. Hlavní nosná konstrukce koncertní haly je železná se zastřešením z příhradových nosníků. Stropy jsou spřažené železobetonové. Fasáda je z černých fasádních panelů. Konstrukce klubu je navržena ze železobetonových nosníků stěn s pohledovou úpravou povrchů. Koncertní prostor a klub mají společný zásobovací prostor na úrovni -4.50 m přístupný pro zásobování po vnější venkovní rampě. Tubus je navržen jako lehká železná konstrukce se skleněným zastřešením porostlá zelení.

Bilance navržených ploch:		
Hudební hala	4 643 m ²	
Galerie	8 401 m ²	
Koncertní síň	9 017 m ²	
Podzemní parkování	8 541 m ²	
Celkem	30 602 m ²	

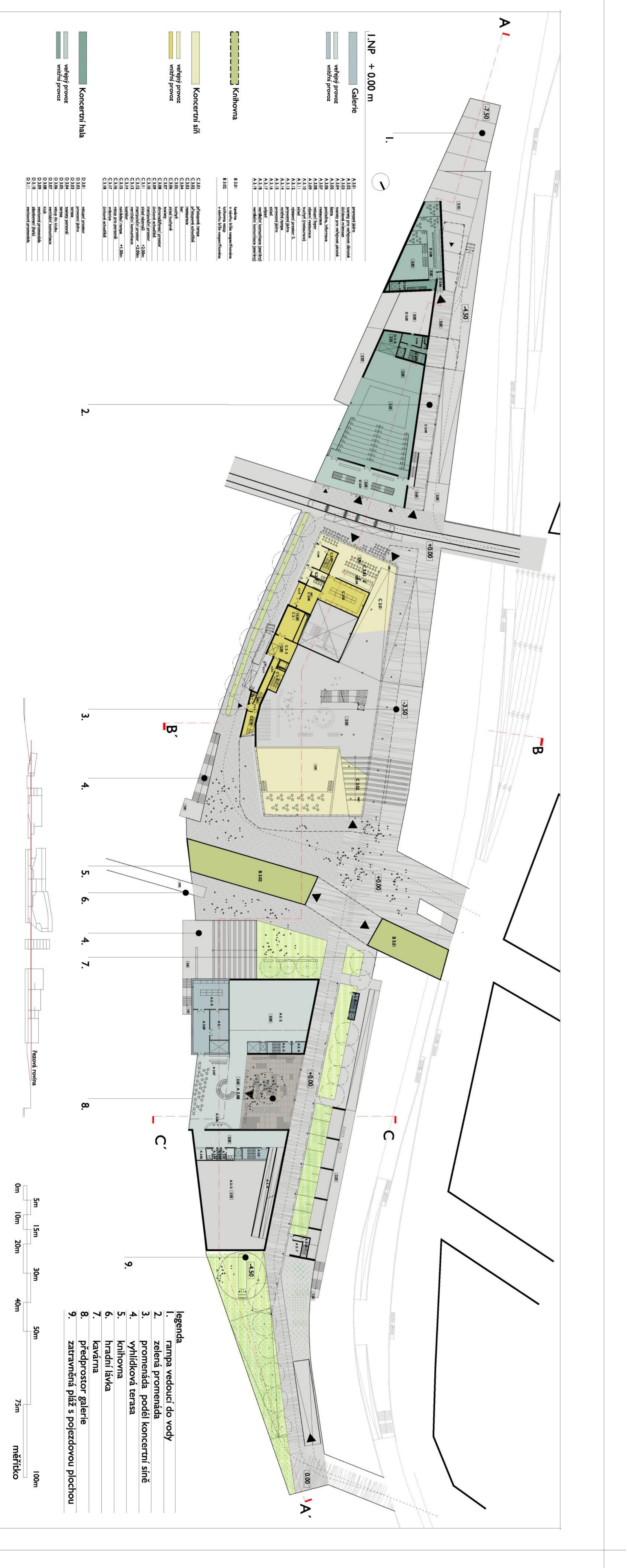
Použitá literatura:

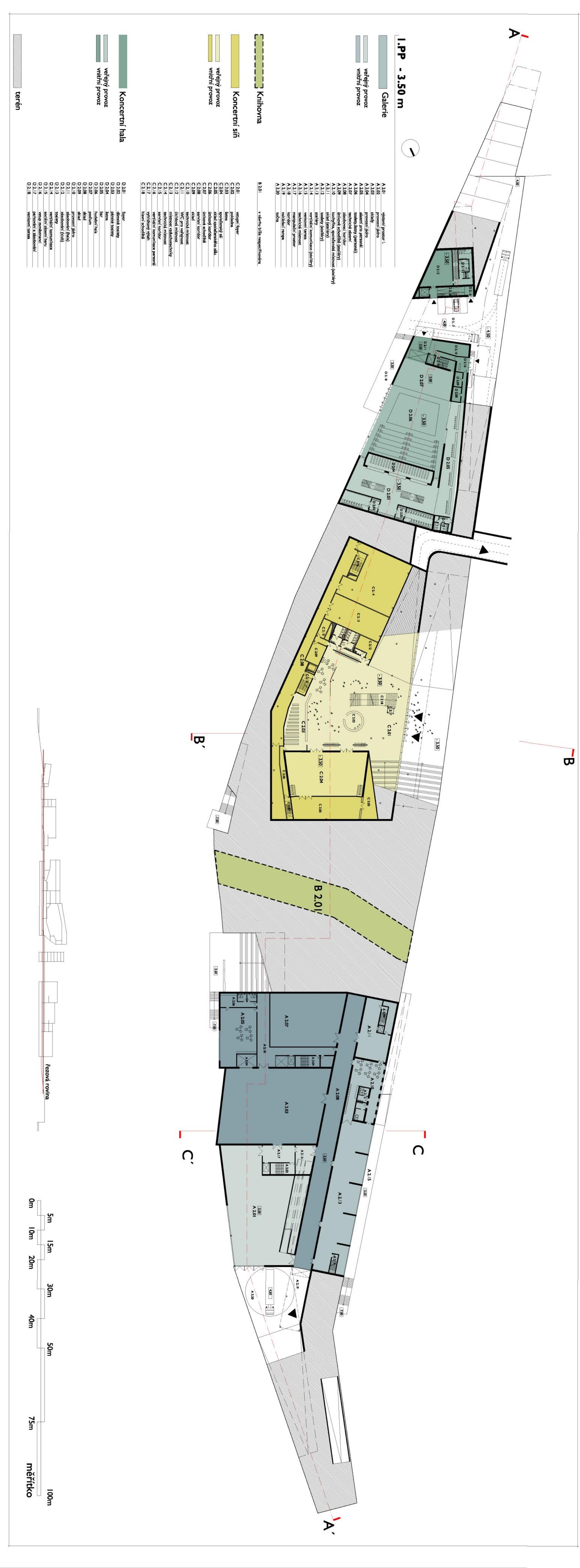
Jindřich Vybíral, Zrození velkoměsta, ERA, Brno 2003
Karel Kuča, Města a městečka v Čechách na Moravě a ve Slezsku, IV. díl, Libri, Praha 2000
Leon Krier, Architektura volba nebo osud, Academia, Praha 2001
Boleslav Navrátil, Ostrava, Paseka, Praha 2007
<http://www.pod.cz/> [online 24.4.2010] Povodí Odry, státní podnik © 2010
FOTOGRAFIE
Ivo Bartáček a Jan Tejkal, Ostrava v dobových pohledech, Repronis, Ostrava 1997
Jan Byrtuš, Květoslav Kubala, Miloš Polásek a Petr Sikula, Ostrava, Osvěta a Profil, Praha 1978
František Krasl a Ivan Kubíček, Ostrava barevná, Krajské nakladatelství Ostrava, Ostrava 1963

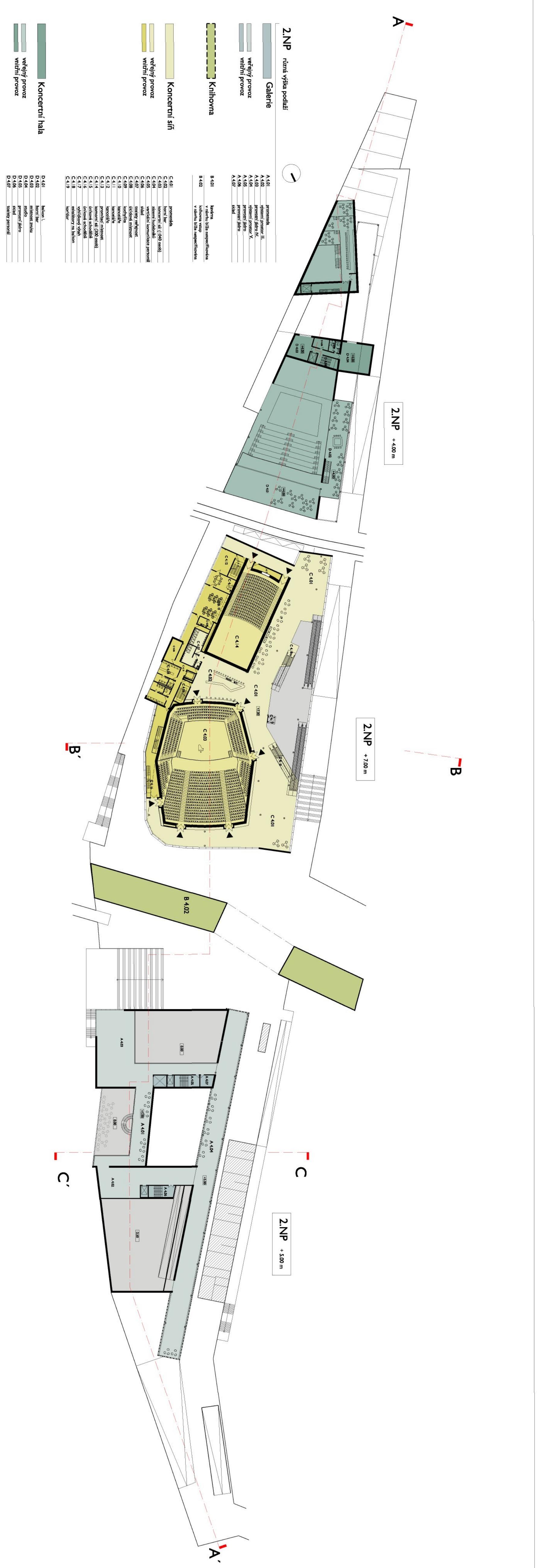
Seznam příloh:

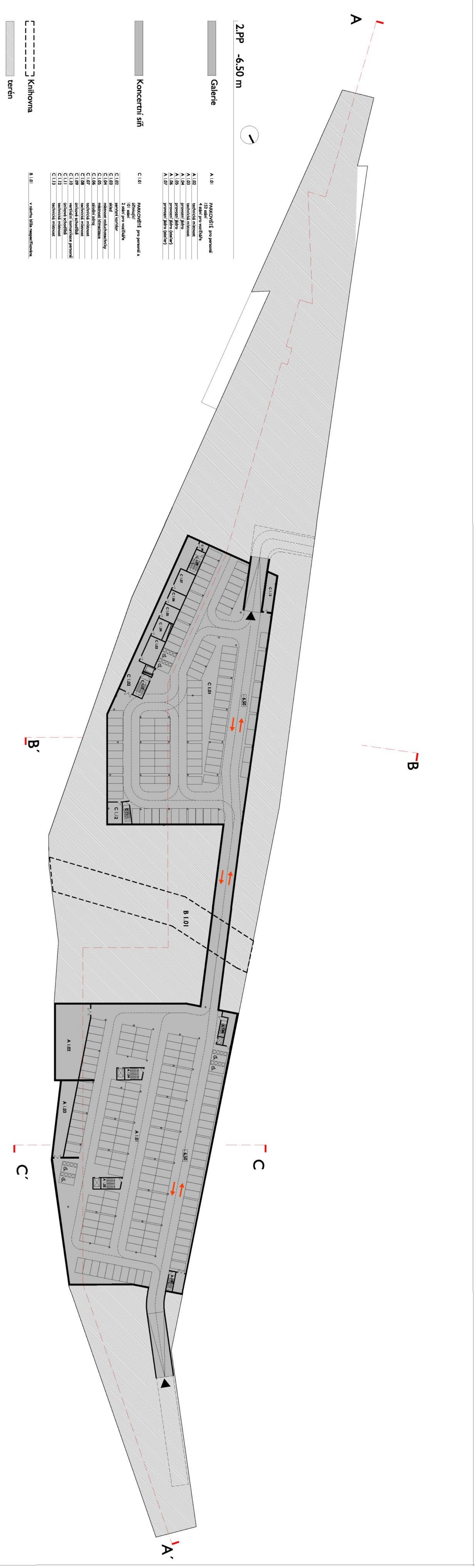
1x CD
1x paré výkresů ve formátu A1
1x fyzický model

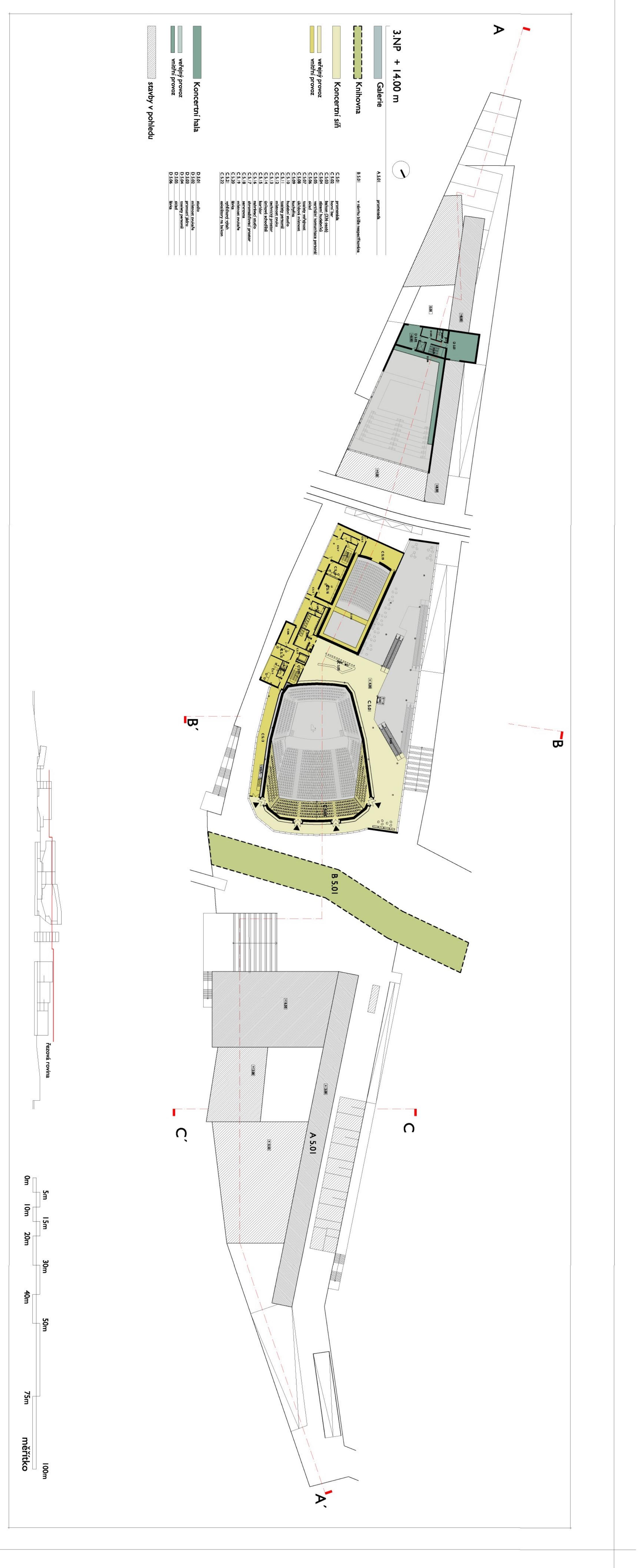
poznámky: (1) Rob Krier, Architektura volba nebo osud, Academia 2001 Praha, str. 58

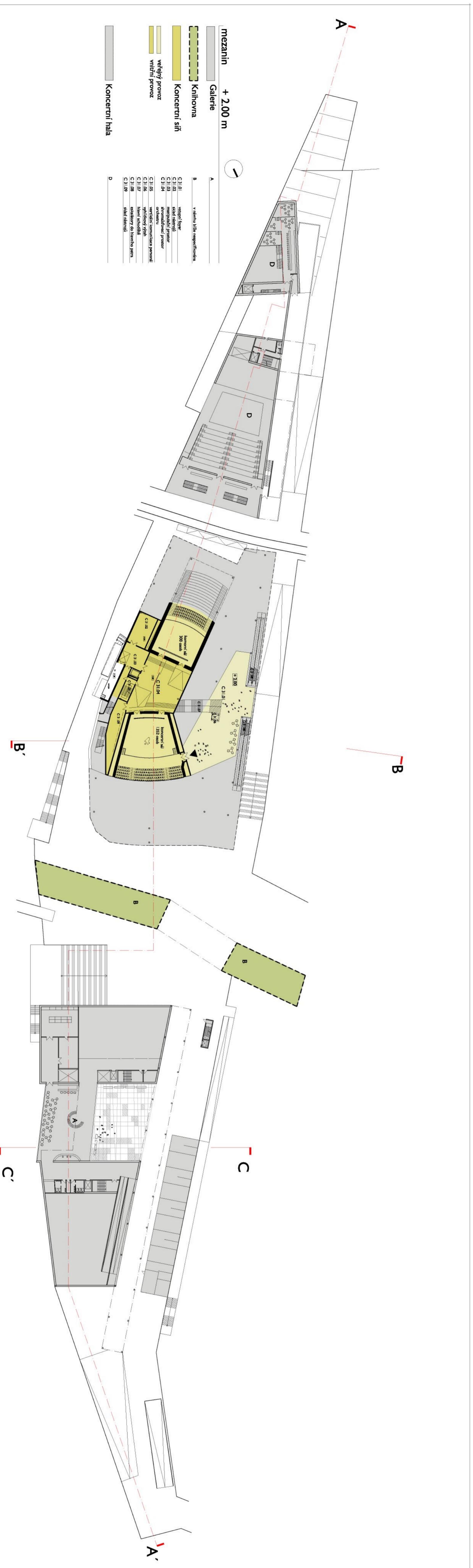

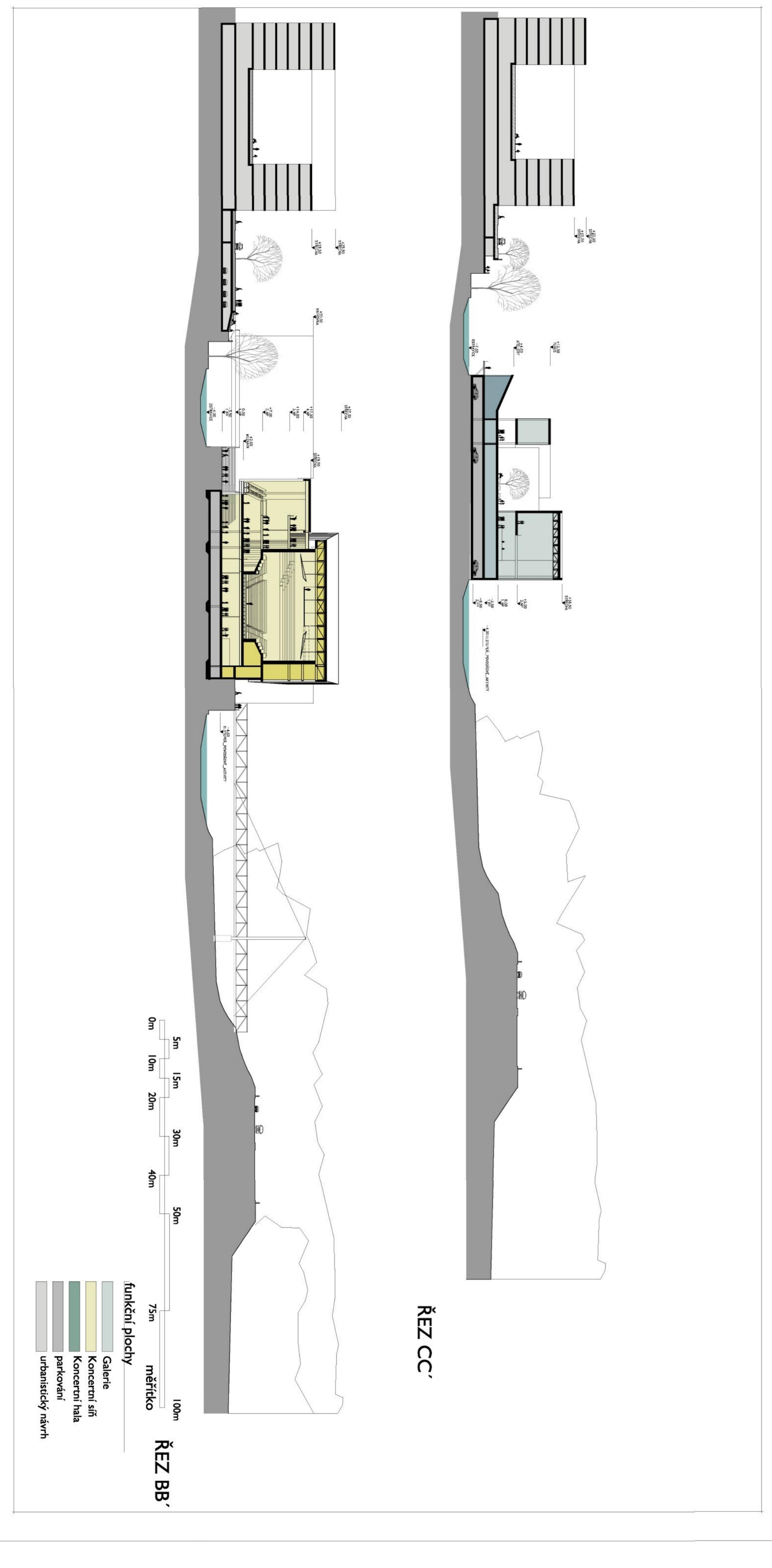

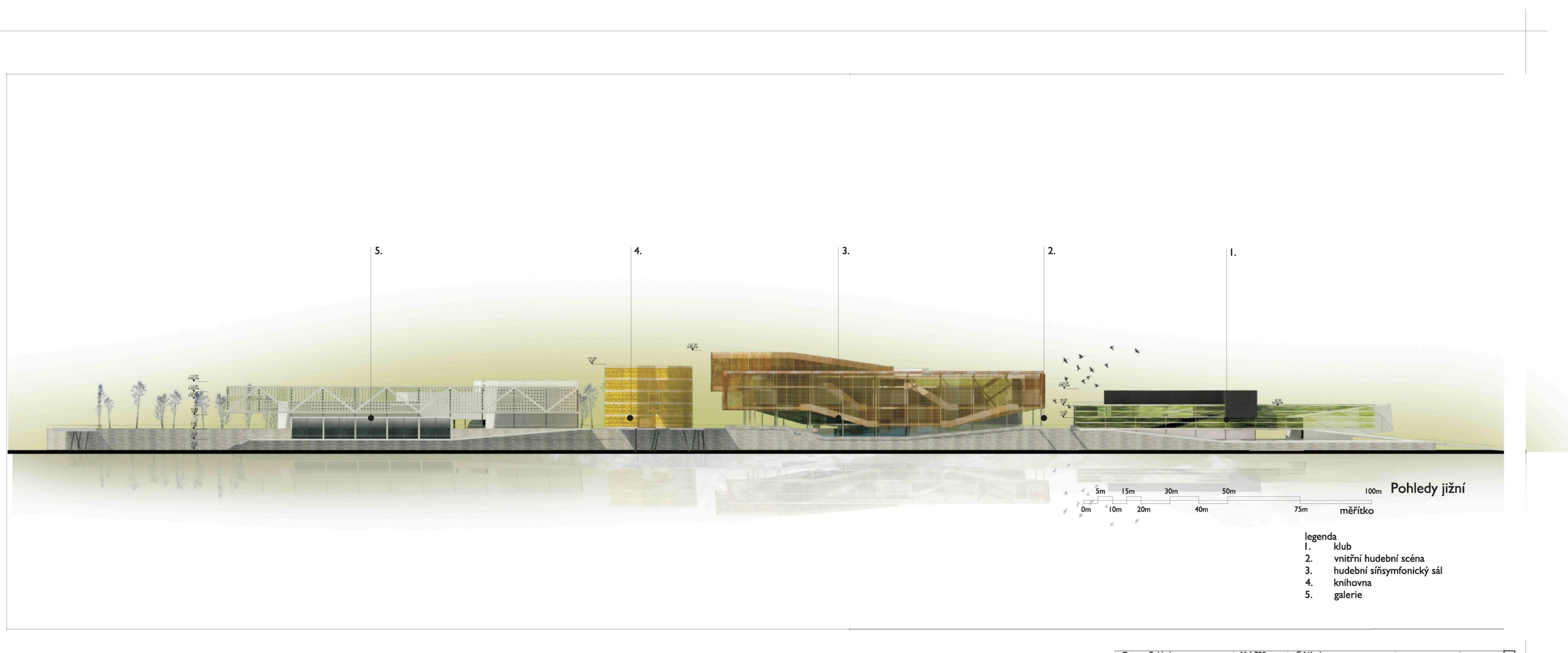

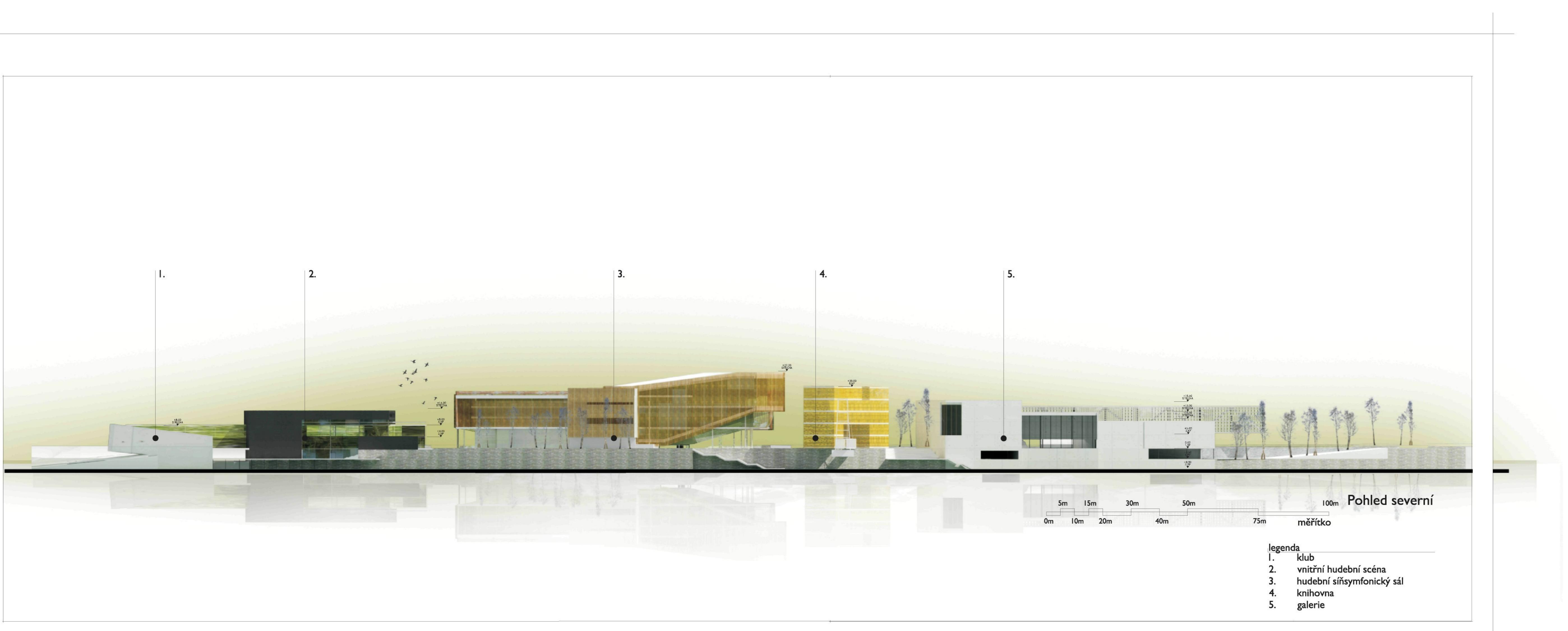

I.PP -3,50 m	1
■ vstup do podzemních garáží → únikové výhozy ▼ vývody do parkovišť pod městskými bloky	
I.00.1 centrální parkoviště	
I.00.2 spojnicí komunikace	
I.00.3 apoličí komunikace	
I.00.4 komerční prostor	
I.00.5 parkoviště pod městskými bloky	

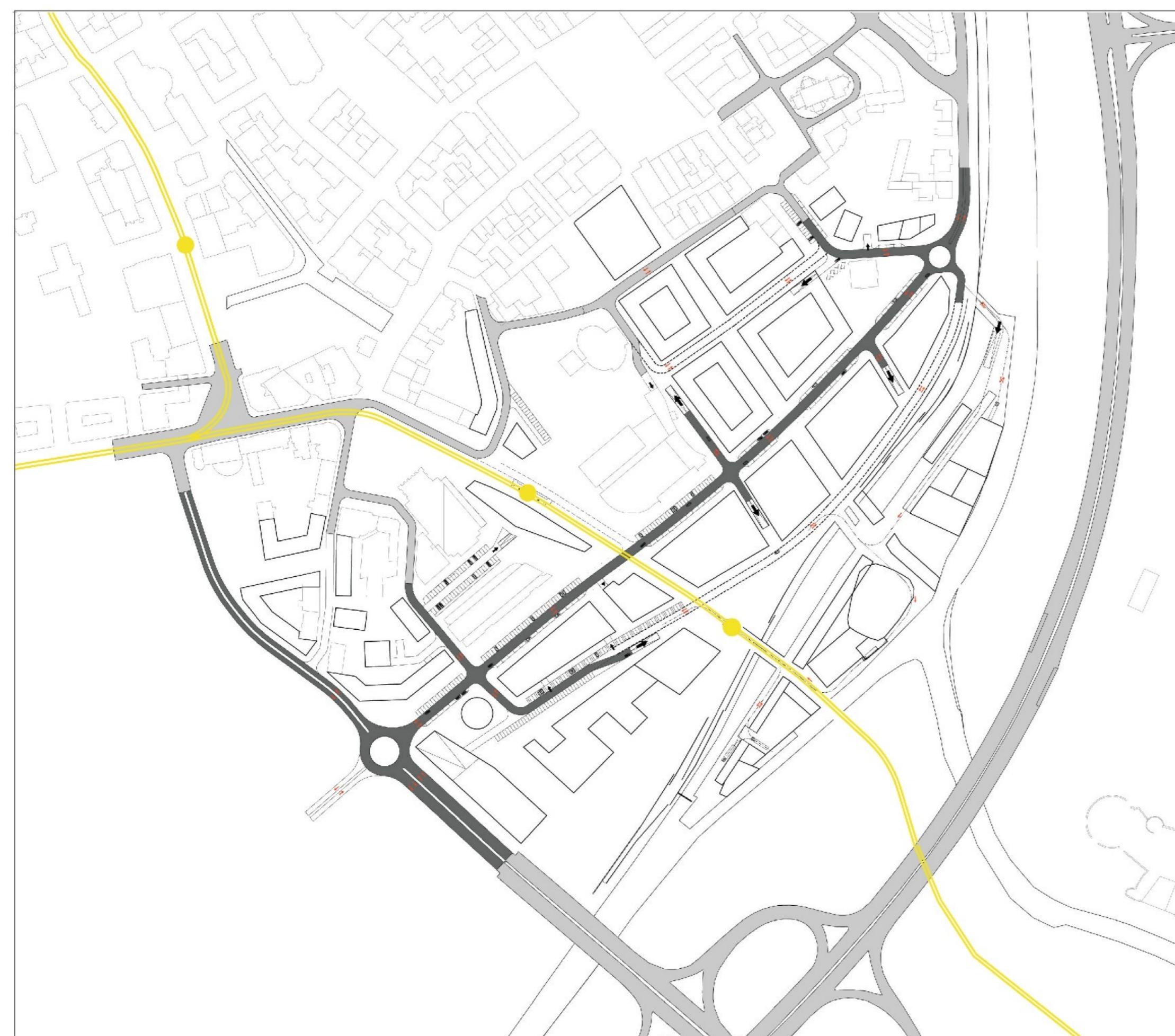
Dopravní koncepce v širších souvislostech

- Pojízdný chodník
- Komunikace obslužná navržená
- Tramvajová linka
- Komunikace rychlostní
- Komunikace sběrné
- Komunikace obslužně významné
- Plánovaný vstup do Karoliny
- Řešené území

Koncepce zeleně

- směr propojení zeleného pásu podél nábřeží
- Městská zeleň neudržovaná
- Zeleň městských dvorů
- Zeleň podél cest
- Městská zeleň lesopark
- Stávající městská zeleň
- Stromy stávající
- Stromy navrhované

Doprava

- vstupy do podzemních garáží
- směr dopravy
- Pojízdný chodník
- Komunikace obslužná pěší
- Komunikace stávající
- Tramvajová linka
- Zsobovací trasy na ostrově

I.PP -3.50 m

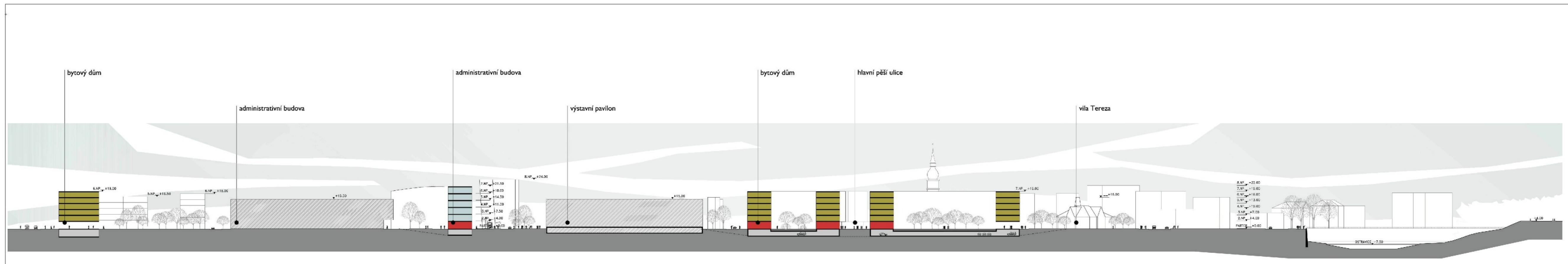
- vstupy do podzemních garáží
- únikové východy
- vjezdy do parkovišť pod městskými bloky

100.1. centrální parkoviště	4550 m ²
100.2. spojující komunikace	1850 m ²
100.3. spojující komunikace	2460 m ²
100.4. komerční prostor	930 m ²
100.5. parkoviště pod městskými bloky	25 260 m ²
plocha celkem	35 050 m ²

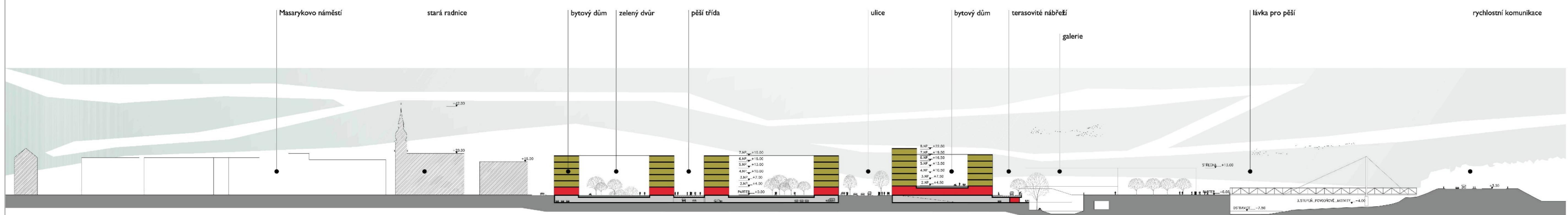
■ Parkoviště pod navrženými bloky
■ Navrhovaná zástavba

2.PP Pouze ostrov -6.50 m

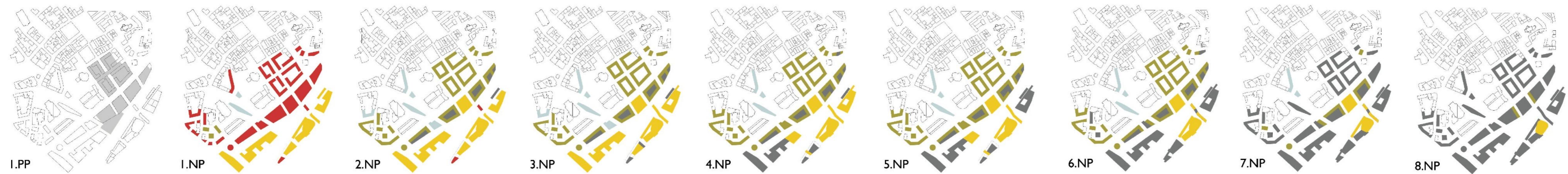
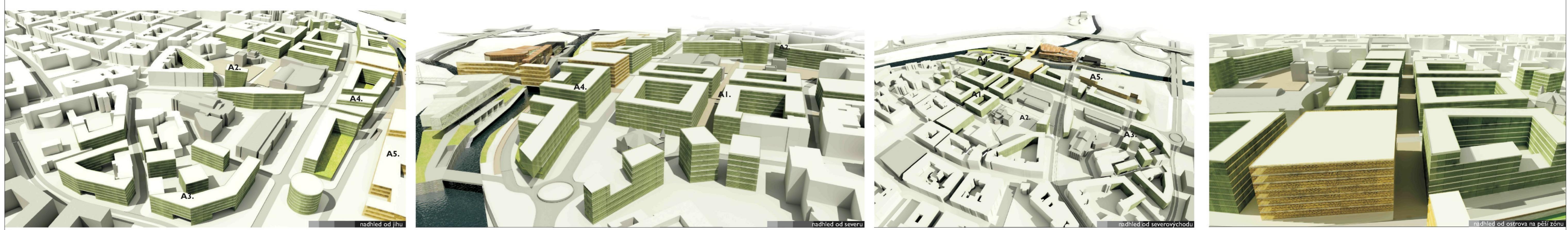
- Galerie A 1.01 PARKOVÝTÉ pro personál 152 stálé, 4 stálé pro vozobáře, 4 650 m²
- Koncertní sál C 1.01 PARKOVÝTÉ pro personál a věřící 101 stálé, 2 stálé pro vozobáře, 4 290 m²
- Knihovna B 1.01 v návrhu blíže nespecifikována
- celém plocha celkem 8 940 m²

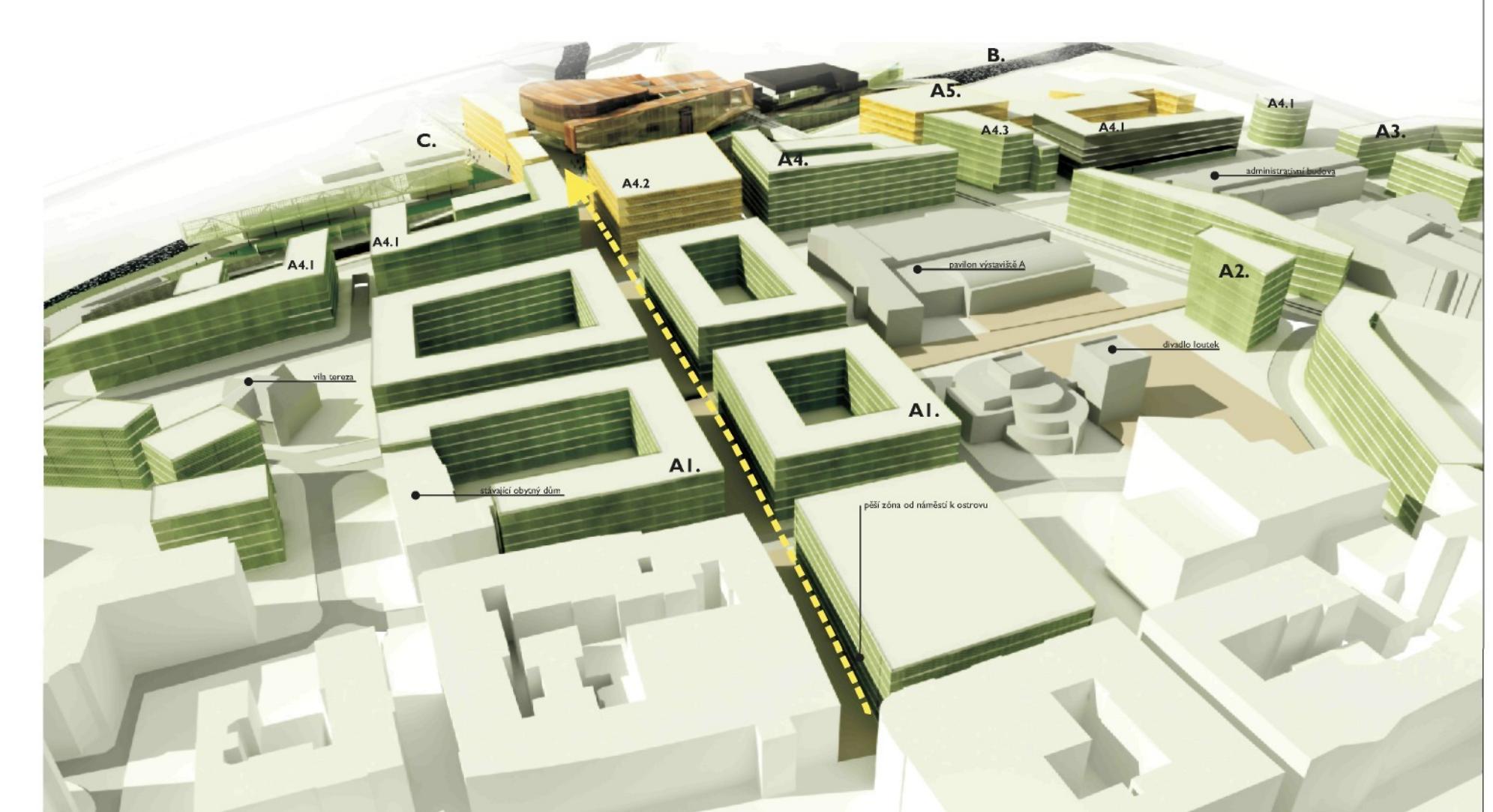
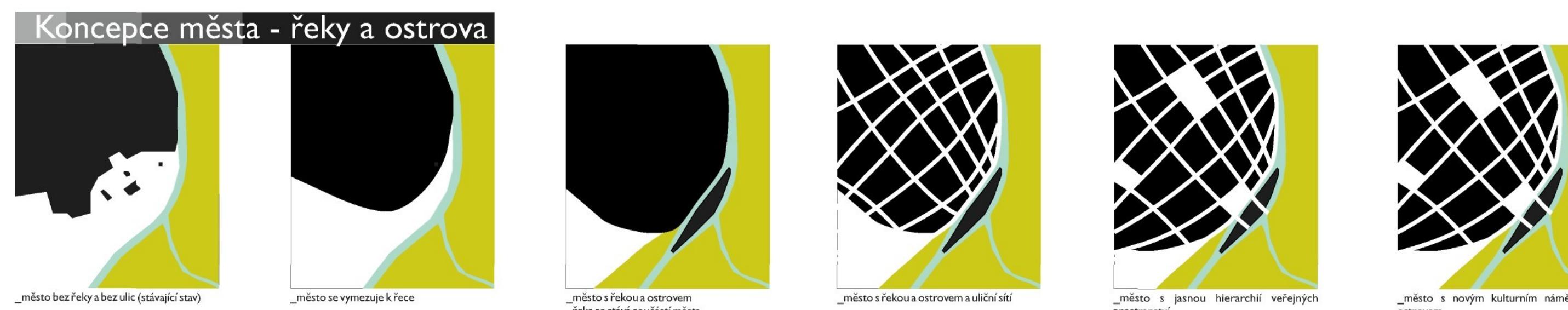
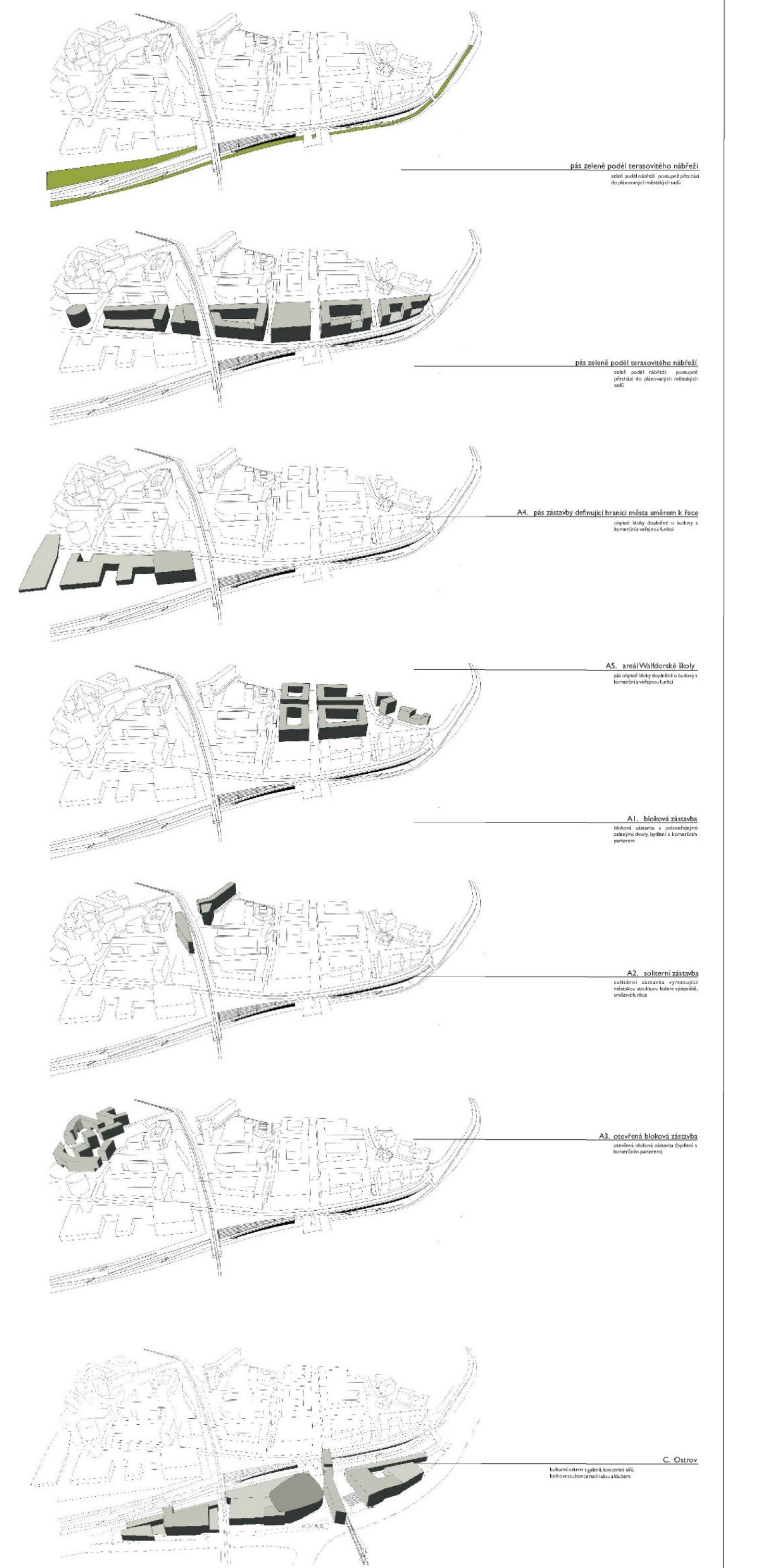

ŘEZ BB'

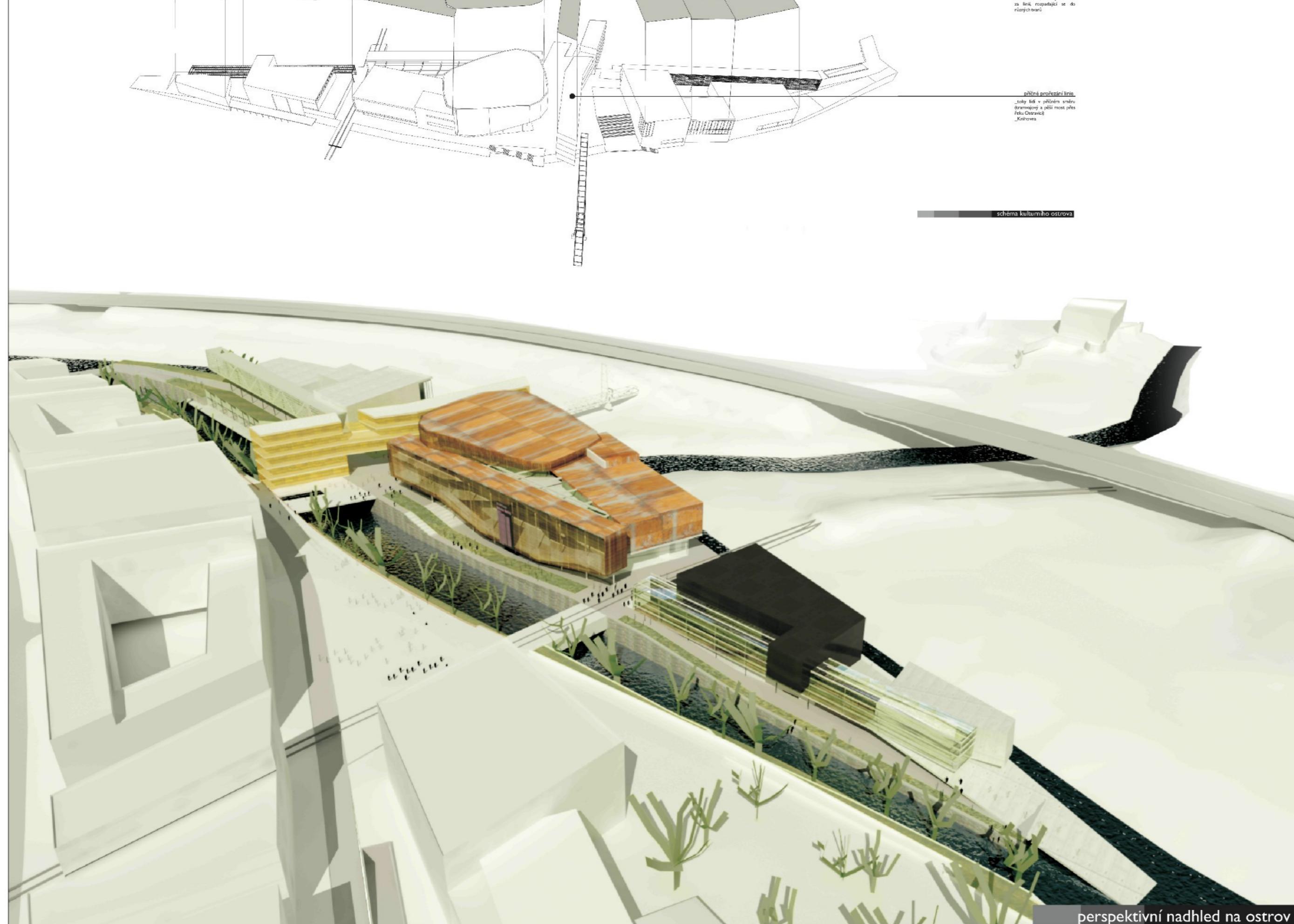
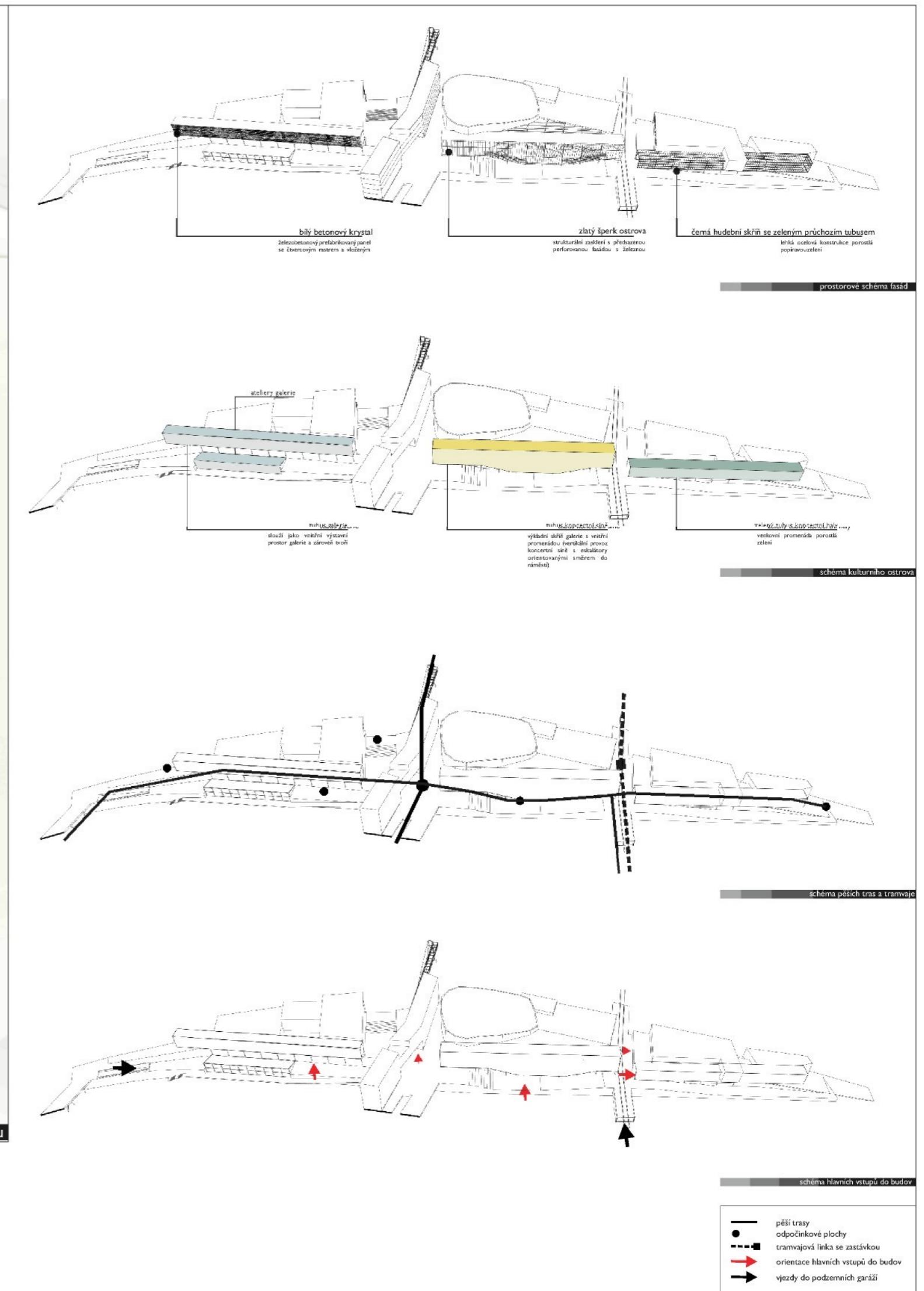

ŘEZ AA'

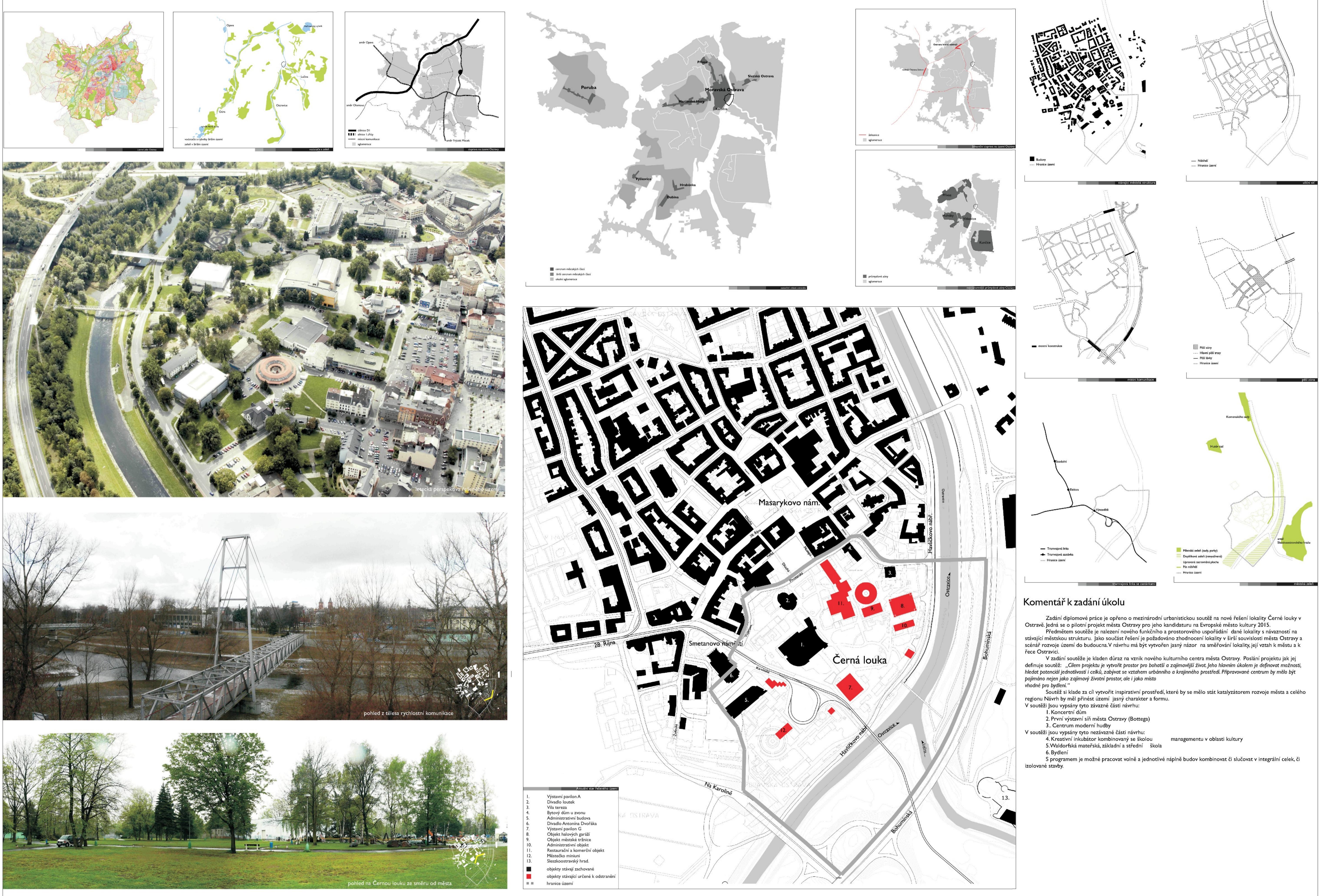

Ostrov_vizualizace

Návrh

Komentář k zadání úkolu

Zadání diplomové práce je oříšeno o mezinárodní urbanistickou soutěž na nové řešení lokality Černé louky v Ostravě. Jedná se o pilotní projekt města Ostravy pro jeho kandidaturu na Evropské město kultury 2015.

Předmětem soutěže je nalezení nového funkčního a prostorového uspořádání dané lokality s návazností na stávající městskou strukturu. Jako součást řešení je požadováno zhodnocení lokality v širší souvislosti města Ostravy a scénář rozvoje území do budoucna. V návrhu má být vytvořen jasný názor na směrování lokality, její vztah k městu a k řece Ostravici.

V zadání soutěže je kladen důraz na vznik nového kulturního centra města Ostravy. Poslání projektu jak je definuje soutěž: „Cílem projektu je vytvořit prostor pro bohatší a zajímavější život. Jeho hlavním úkolem je definovat možnosti, hledat potenciál jednotlivostí i celku, zabývat se vztahem urbánního a krajinného prostředí. Připravované centrum by mělo být pojímáno nejen jako zajímavý životní prostor, ale i jako místo vhodné pro bydlení.“

Soutěž si klade za cíl vytvořit inspirativní prostředí, které by se mělo stát katalyzátorem rozvoje města a celého regionu. Návrh by měl přinést území jasny charakter a formu.

V soutěži jsou vypsány tyto závazné části návrhu:

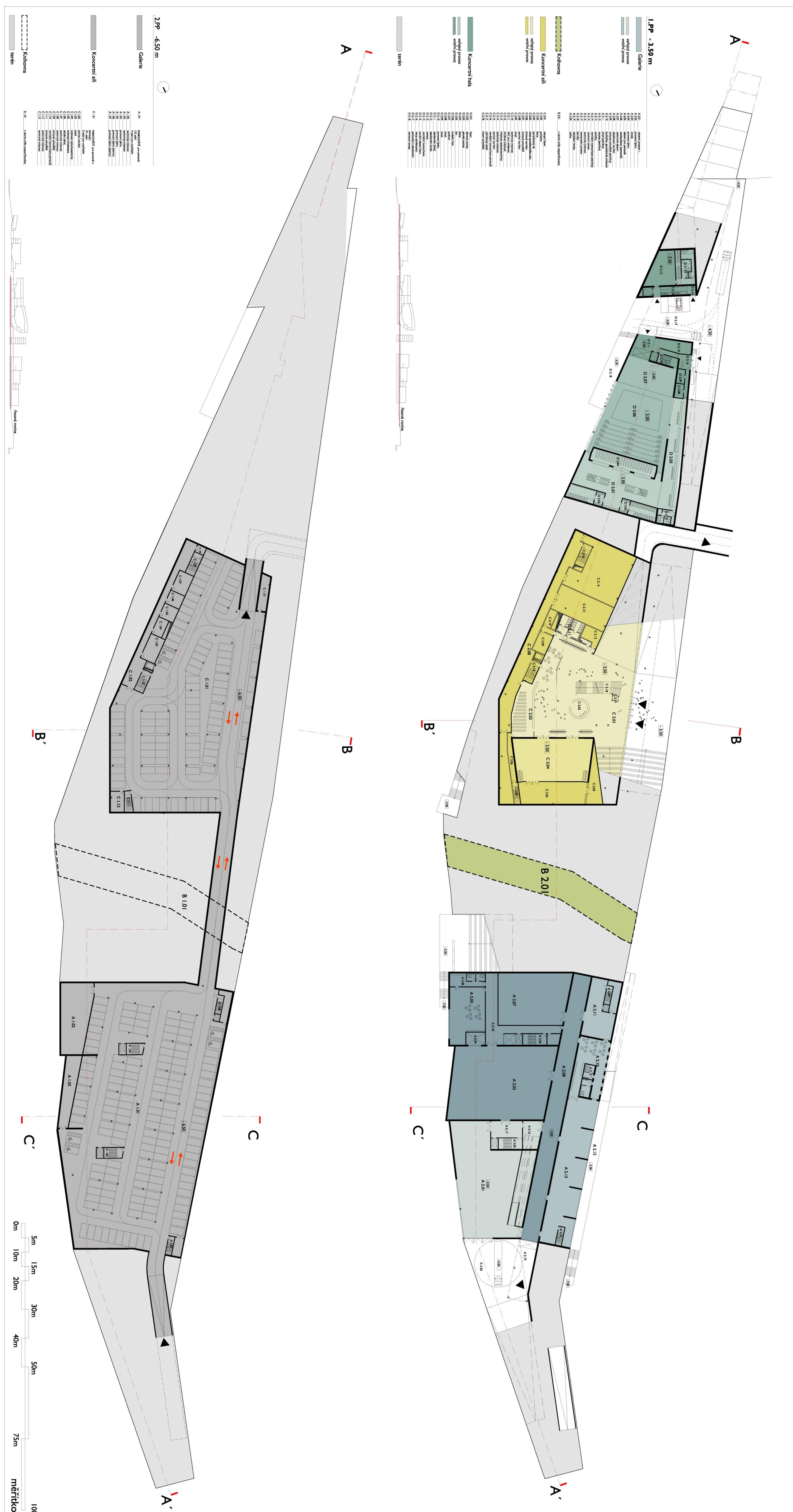
1. Koncertní dům
2. První výstavní síň města Ostravy (Bottega)
3. Centrum moderní hudby

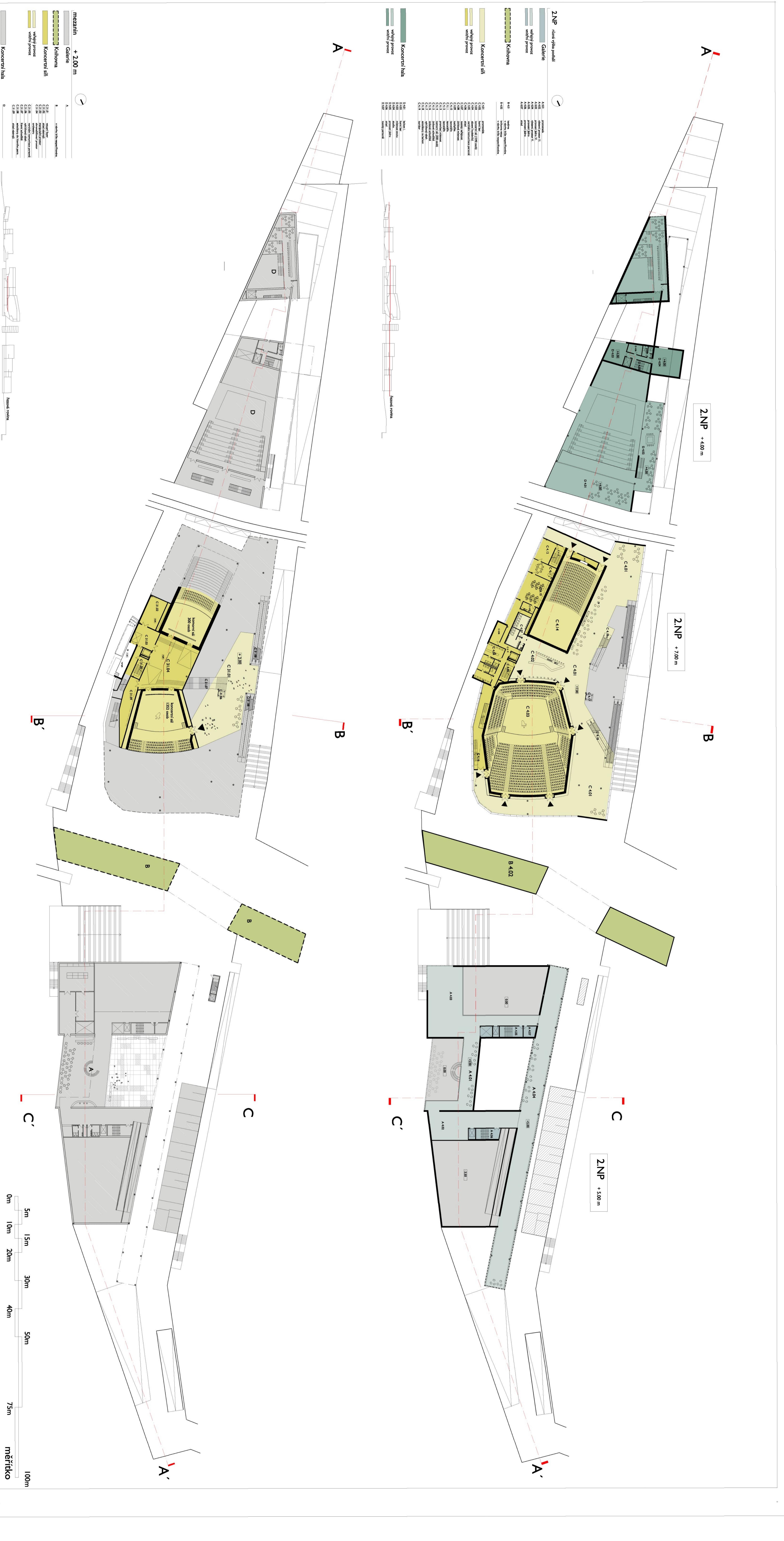
V soutěži jsou vypsány tyto nazivně části návrhu:

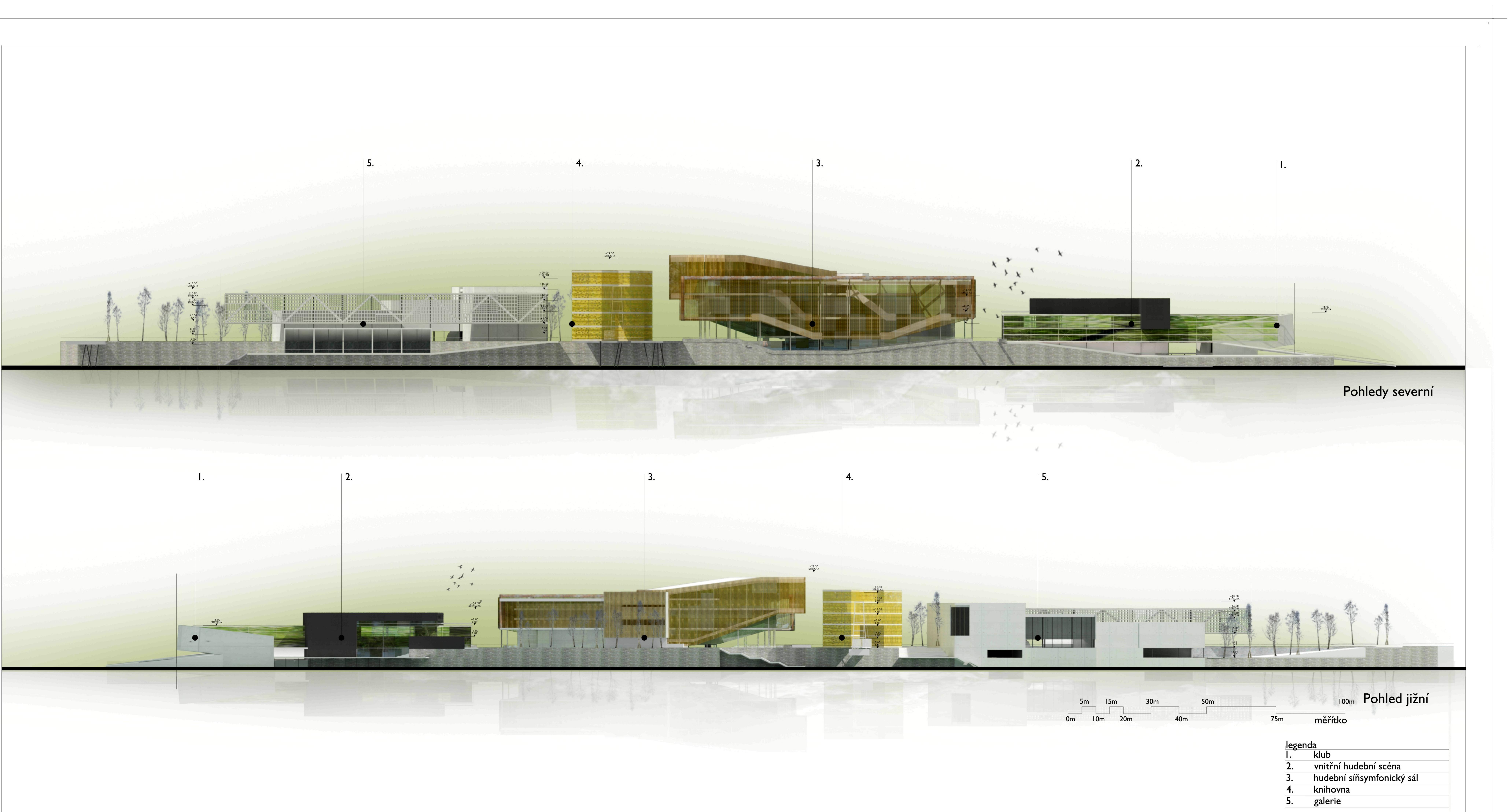
4. Kreativní inkubátor kombinovaný se školou
5. Waldorfská mateřská, základní a střední škola
6. Bydlení

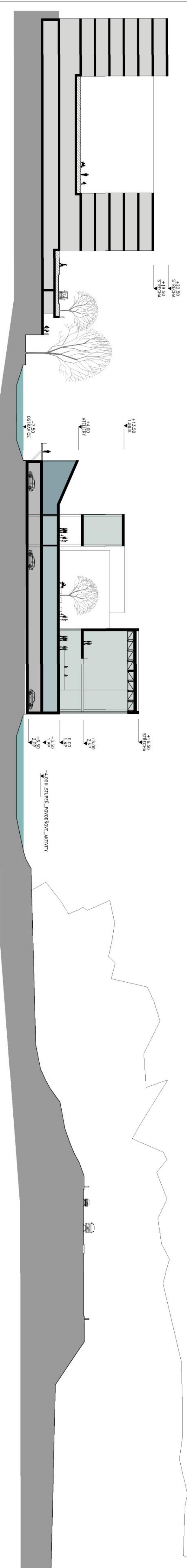
S programem je možné pracovat volně a jednotlivé náplně budov kombinovat či slučovat v integrální celek, či izolované stavby.

management v oblasti kultury

ŘEZ CC'

